

vi människor

Nummer 1-2011

Årgång 64

Pris: 40 kr

tema

kvinnor och militarisering

” Först när kvinnors liv, tankar och agerande noga granskas och utvärderas, kommer vi att förstå hur det går till när vissa former av manlighet premieras och sådana idéer främjas som får det att framstå som ärorikt och rationellt att gå i krig vid en viss tidpunkt.

Först när vi uppnått denna mer sofistikerade förståelse kan vi förklara hur så kallade efterkrigssamhällen fortsätter att omhulda egna berättelser och betrakta sin omvärld på ett sätt som utgör grogrund för nästa militära projekt. Fredstid blir ofta förkrigstid.

Först när kvinnors liv, tankar och idéer noggrant studeras, och ses i ett eget historiskt sammanhang, kan vi utvärdera på vilket sätt de som förbereder krig och sedan utkämpar dem använder sig av kvinnor och uppfattningar om kvinnlighet.

Först då kan vi beräkna hur pass framgångsrika kvinnor, enskilt eller gemensamt, lyckats kämpa emot eller underminera dessa militariserade strategier. Det vill säga att om vi inte försöker förstå krig ur ett feministiskt perspektiv, kommer vi knappast att förstå något krig på djupet.

Cynthia Enloe: *Nimo's War Emma's War*

Medverkande i detta nummer: Ianthe Holmberg, Vera Karlén, Lennart Kjörling, Anita Lilburn, Ingela Mårtensson, Gun-Britt Mäkitalo, Agneta Norberg, Margareta Nordh, Britt-Marie Olander, Ilona Reisz, Pierre Schori, Angie Zelter
Omslagsbild: Cynthia Enloe

vi människor Utgivare: Svenska Kvinnors Västerförbund (SKV) Ansvarig utgivare: Evy Hagman
Adress: Pölgatan 5, 414 60 Göteborg Tel: 031 - 14 40 28 Plusgiro: 50 50 95 - 0
E-post: skvgoteborg@telia.com Hemsida: www.vimanskor.se

Innehåll

4 Låt dig inspireras! AGNETA NORBERG

6 Militarisering bör analyseras ur genusperspektiv
UTRIKESPERSPEKTIV LUND

7 Cynthia Enloe: Militarisering sker i fredliga samhällen IANTHE HOLMBERG

12 Militarism - fakta och konsekvenser för kvinnor

14 Nimo's War Emma's War IANTHE HOLMBERG

22 Militarismen finns i vår vardag VERA KARLÉN

24 FN:s resolution 1325. Kvinnor, fred och säkerhet INGELA MÅRTENSSON

26 Malalay är den modigaste kvinnan i Afghanistan
AGNETA NORBERG

30 En strategi för kvinnor och flickor behövs PIERRE SCHORI

32 Armadillo IANTHE HOLMBERG

34 Kriget är inte över när det är över
ANITA LILBURN

35 Coltan förlänger kriget i Kongo
IANTHE HOLMBERG

36 Eve Ensler kräver våldsfria mobiler IANTHE HOLMBERG

37 Våldet är komplext i Kongo
IANTHE HOLMBERG

39 Nedrustningsaktionen mot Maytime-laboratoriet ANGIE ZELTER M FL

40 Angie inspirerar till motstånd AGNETA NORBERG

42 Natobombningarna i Norrbotten

43 Krig löser inga problem GUN-BRITT MÄKITALO

44 Vad har NATO här att göra? GUN-BRITT MÄKITALO

45 Vi har sålt ut vårt län GUN-BRITT MÄKITALO

46 Samekvinnor funderar över militarismen i Norrbotten ILONA REISZ

50 Problemet är militarismen ANGIE ZELTER

52 Ingrid Segerstedt Wiberg
fredsaktivist och antimilitarist
INGELA MÅRTENSSON

54 När det sista manliga yrkesmonopolet avskaffades VERA KARLÉN

55 Skjutvarning i Göteborgs södra skärgård

56 Värsta vapenlobbyisterna i Sverige: nio män och en kvinna

57 Unifem ombildat till UN Women - Stora utmaningar väntar

58 Kvinnorna dominerade WSF i Dakar LENNART KJÖRLING

61 Internationella kvinnodagen 8 mars

62 8 mars i El Salvador MARGARETA NORDH

68 Ett marsljus så starkt...

Låt dig inspireras!

Agneta Norberg

Detta nummer av Vi Mänskor handlar om förhållandet mellan feminism och militarism. En av anledningarna till att vi gör en tidning med detta tema är att Sverige haft besök av en oerhört kunnig och inspirerande föreläsare, Cynthia Enloe, professor och forskare i just detta ämne. Den andra anledningen är att militarismen nära nog försvunnit från feminismens dagordning i vårt land, både analytiskt och rent praktiskt. Vi ville råda bot på detta.

Detta oroande faktum står i stark kontrast till den verklighet som Sverige befinner sig i när det gäller neutralitet och alliansfrihet. Sverige är vare sig neutralt eller alliansfritt, som många fortfarande tror. Sverige är i praktiken med i världens största militära kärnvapenallians – NATO.

Cynthia Enloe har med sina föreläsningar i Stockholm, Göteborg och Lund gett oss verktyg för att övertyga kvinnor om vikten och nödvändigheten att se på den växande militariseringen med feministiska ögon. Ianthe Holmberg har gjort ett sammandrag av Cynthia Enloes succéartade föreläsningar.

Kvinnokamp för fred mot krig

Majnumret av Vi Mänskor 1978 handlade om kvinnorna och fredskampen. Där skrev Ulla Torpe en uppmanande artikel om "Kvinnokamp för fred mot krig". Detta startade en debatt om kvinnorörelsens målsättning. Hon ställde frågan: Är tiden mogen för en samlad och bred kvinnokamp för fred och mot krig? Hur knyter vi den kampen till våra föregående erfarenheter inom kvinnorörelsen?

Denna fråga bör vi ställa oss idag 2011.

Vid kvinnokonferensen i Beijing 1995 rankades Sverige som det mest jämställda landet i världen. FNs kvinnoårtonde hade fått rub-

riken "Utveckling, jämställdhet, fred". På den tiden hade vi gott anseende som fredsmäklare. Vi sände våra bästa kvinnor och män till FNs olika poster. Sveriges blå baskrar skickades till oroshärdar runt om i världen. Idag är Sverige en anfallsmakt. NATO och FN har slutit avtal om att låta NATO ta över frågan om krig och frågan om fred. Hur passar FN-resolutionen 1325 in i detta scenario? Läs Ingela Mårtenssons artikel om Operation 1325.

800 svenska soldater i Afghanistan

Sverige sänder idag 800 soldater till kriget i Afghanistan, ett krig som står under USAs befäl. Ingen kan trovärdigt förklara varför Sverige utkämpar USAs krig i Afghanistan. Och vad anser kvinnorna i Afghanistan? Malalay Joya, parlamentariker i Loya Jirga i Kabul, får i ett porträtt stå som representant för de kvinnor som aldrig rådfrågas. Den danska filmen Armadillo, som handlar om danska soldater i Afghanistan, presenteras även med feministiska ögon.

Under senare år har NATO ökat sina stridsövningar i Sverige. Sommaren 2010 tilläts US

Air Force att träna bombfällningar i Norrbotten. Gun-Britt Mäkitalo och Ilona Reisz, har följt Cynthias råd och frågat kvinnor i Kiruna, om vad de anser om militariseringen av Norrbotten. Samekvinnor, som drabbas av lågtflygande plan och ljudbangar har uttryckt sina tankar för Ilona Reisz.

Vad kan vi göra

Vad kan vi då tillsammans göra mot denna skrämmande utveckling? Angie Zelter, en mångårig aktivist som fick Right Livelihood Award för ett antal år sedan, kom till Sverige i februari för att varna oss för NATO och uppmuntrade alla i vårt land till motstånd. I detta nummer finns ett porträtt av henne och delar av hennes föreläsning. Hon inbjuder oss att delta i den stora internationella konferensen i Luleå sommaren 2011, med temat Krig startar här. Denna konferens arrangeras av Ofog.

Låt oss följa exemplen, som de gamla fredskvinnorna utgjorde! De såg kampen mot militarism och imperialism, som ett av sina viktigaste uppdrag. Minns t.ex. namninsamlingen mot kärnvapen under 1950-talet där SKV-kvinnor gjorde en enastående insats. Delta även du i kampen mot militarism och imperialism! Låt detta nummer av Vi Mänkor inspirera dig!

Om Fredssång

Melodin är en komposition av Hart Pease Danks med en sentimental balladtext av Eben E. Rexford (1873). Svensk text skrevs av journalisten och revyförfattaren Emil Norlander. Han utgick inte från originalet utan skrev en appell mot krig och för människors lika värde. Texten bearbetades senare av Valdemar Dalquist (1915).

Källa: Wikipedia

Fredssång

Varför skola mänkor strida,
varför skall det flyta blod.
Varför skall så många lida
blott för någras yvesmod.
Friden är och skall väl bli
livets högsta poesi.
Friden är och skall väl bli
livets högsta poesi.

Alla äro vi ju lika
födda utav samma ätt.
Både fattiga och rika
ha vi samma mänskorätt.
Varför skall den starke då
så den svage nederslå.
Varför skall den starke då
så den svage nederslå.

Varför skilja man från maka,
varför taga moders stöd.
Varför skall de små försaka,
blott för kriget dagligt bröd.
Läggen nu all vapnen ned,
låt oss njuta evig fred.
Läggen nu all vapnen ned,
låt oss njuta evig fred.

Ungdomsåren äro korta
man bör räkna var minut.
När de en gång äro borta,
är det ock med glädjen slut.
Vilka minnen lär ni få,
när ni en gång bliva grå.
Vilka minnen lär ni få,
när ni en gång bliva grå.

Militarisering bör analyseras ur genusperspektiv

Utrikesperspektiv, Utrikespolitiska föreningen i Lunds tidning, intervjuade Cynthia Enloe inför hennes besök i Lund 20-21 oktober förra året. Intervjun är nedkortad.

Feminist, doktor i statskunskap, professor med forskningsuppdrag, hur presenterar du dig?

– Det är riktigt att jag har många titlar, men jag ser mig själv i första hand som företrädare för statsvetenskapen. Det glömmer folk ibland, vilket i och för sig är trevligt, eftersom de då inte ser mig som en person med smala intressen. Men jag tillhör också lärarkåren på institutionen för genusvetenskap, så vill man sätta etikett på mig skulle det vara under rubriken jämförande feminism och statskunskap.

Tidigt under sin uppväxttid på Long Island visste Cynthia Enloe vart hon var på väg i livet.

– Samhällskunskap, politik och historia intresserade mig alltid i skolan, så när det var dags att söka in på college var det ganska givet att jag skulle läsa statskunskap.

Enloe doktorerade i jämförande statskunskap vid Berkeley och blev den enda kvinnliga läraren i ämnet vid Ohio universitet.

Jag skulle vilja fråga om din senaste bok - vad inspirerade dig till att skriva en bok om feminism och krig?

– Det började med mitt intresse för etnicitet och raspolitik inom försvaret. Det var på 80-talet som jag började fundera på hur läget var för afroamerikaner i det militära i USA, vilken grad de hade, varför det var svårt för dem att få tillträde till vissa poster, varför de stöttes ut medan andra gjorde ganska snabba karriärer. Sedan vidgade jag vyerna till världen i stort och fann att bilden var densamma. Det var när jag började anlägga ett feministiskt perspektiv, ta reda på vilka män och vilka kvinnor av vilken etnicitet som fanns i olika positioner som jag var tvungen att ställa större och bredare frågor. Så fungerar feminism - världen öppnar sig - det är som en energiinjektion.

Du ville alltså göra en feministisk analys av kriget, det militära och säkerhetspolitik?

– Den manliga strukturen inom det militära är alltid densamma och jag tycker det är intressant att fundera på vad säkerhetspolitik innebär, i vilken utsträckning den är en del av vardagslivet och hur människor påverkas av idéer om vad som är manligt och kvinnligt. Det ligger en dynamik i alla länder i föraktet för det som anses feminiserat. Att bli militär är ett bevis på manlighet. I USA är vi väldigt splittrade i vår syn på vad det innebär att vara amerikan och i vår attityd gentemot det militära som är väl integrerat i det dagliga livet. Men militarisering beskrivs för det mesta utan tanke på kön, vilket som jag ser det ger en ofullständig analys av militära processer.

Cynthia Enloe: Militarisering sker i fredliga samhällen

*Cynthia Enloe och Annica Kronsell, professor vid Statsvetenskapliga institutionen i Lund.
Bild: Margareta Nordh*

Cynthia Enloe besökte Sverige i oktober 2010. Fyra av hennes föreläsningar hämtade sin titel ur Virginia Woolfs bok "Three Guineas" (1938): "Militarisering sker i fredliga samhällen". Det blev fyra mycket olika föreläsningar, ty Cynthia har många infallsvinklar på sitt ämne och otaliga exempel från länder världen över att dra slutsatser från. Här några nedslag från Stockholm, Göteborg och Lund.

Ianthe Holmberg

STOCKHOLM. NATO som institution och vad den sysslar med är inte särskilt känt för genomsnittsamerikanen, som om NATO och USAs militär är två olika saker.

Det finns en allmän föreställning som bottenar i en vedertagen manlig föreställningsvärld att gemene man inte kan ha synpunkter på NATO som organisation, då den är så komplex. Kvinnor kan absolut inte ha den expertkunskap som krävs för att uttala sig om dess verksamhet. Med en feministisk analys av hur NATO fungerar kan man dock beskriva en struktur som visar upp "manliga" drag och egenskaper. Den är byråkratisk, svåröverskådlig, otillgänglig och därmed skyddad från en ordentlig genusanalys.

NATO-bas i Happy Walley

NATO är också dess baser. Ett exempel på vad en NATO-bas kan innebära för sin omgivning, och vilka strategier initiativrika kvinnor kan ta till för att hantera dess påverkan på invånarna i närheten, är Happy Valley i Labrador. Området bebos av ursprungsbefolkningen innu. Här placerade NATO en bas, då området sågs som perfekt för övningar i lågflygning. Det är glest befolkat och molnigheten är sparsam.

För invånarna blev det en stor omställning. Många innukvinnor umgicks med militärer, ibland i hopp om att få ett bättre liv hos

dem. Detta skedde dock på ojämlika villkor med männen som de privilegierade givarna.

För att förstå vad som pågick ordnade kvinnorna rollspel och så småningom ett möte med militären för att diskutera situationen. Vad hände de kvinnor som haft sällskap med militärer, de som blivit gravida utan giftermål, hur såg deras liv ut som gift sig med soldater etc.?

Analysen visade att basen var något mer än dess militära verksamhet, den var också ett helt system för "dating" som påverkade samhällets gemensamma liv och framtid. Invånarna krävde också en miljökonsekvensanalys där kvinnorna skulle aktivt medverka.

Vem som är expert på NATO kan tolkas olika.

Tack till Lilian Mikaelsson!

” Även inom fredsrörelser finns genusmönster och många feminister har vittnat om hur också en antimilitaristisk rörelse kan präglas av manliga värderingar.

GÖTEBORG. På universitetet fokuserade Cynthia på hur våra samhällen gradvis militariseras.

Det sker över tid, för det mesta med små, små steg som kan vara triviala, lokala, av teknisk karaktär, en del av det vanliga livet. Militarisering är nämligen normalt och anses bra för ett lands ekonomi. Det är en process i samhället som är en del av vår socialisering, bygger t.ex. på uppfattningar om vad som är manligt och kvinnligt. Det handlar om vilken självbild individer har, men också om en hel nations bild av sig själv.

Beroende av militären för jobb

Militarisering kan vara en fråga om ekonomin lokalt, om beroende av militären för jobb. För individen kan det innebära olika nivåer av åtaganden i militär verksamhet. En ingenjör får ett bra jobb på SAAB, t.ex. ingen vapenproduktion är inblandad, alltså en låg beroendenivå. Men hans arbete kanske utvecklas till att främja militära ändamål. Det kan kräva ett ställningstagande från hans eller hennes sida.

Militarisering sker naturligt-

vis också på global nivå. NATO:s utvidgning är en del av denna utveckling, liksom EUs. Bådas strukturer är ju intimt sammankopplade. Ovanför oss pågår den hotfulla militariseringen av rymden, parallellt med den tekniska utvecklingen av våra kommunikationssystem.

Militarisering bygger på föreställningar

Militarisering bygger på ett helt paket av föreställningar:

- Världen är farlig
- Människan är självisk av naturen
- Det är naturligt för män att beskydda kvinnor

Dessa idéer underlättar militarisering och förankrar den i vardagliga värderingar.

Inte rätt att använda våld?

Men, frågar folk, kan det inte vara rätt att använda militärt våld i vissa sammanhang? Får vi inte försvara oss? Kan inte militärt våld utgöra ett mindre ont för att möta ett större hot? Det är diskussioner vi måste ta. Fråga då – hur hade man kunnat agera för att undvika kriget? Vilka blir konsekvenserna av krig på lång sikt?

Om man försvarar demokrati, måste det inte ske med legitima medel? Måste det vara så att den som råkar vara starkast vinner.

Genusmönster inom fredsrörelsen

Även inom fredsrörelser finns genusmönster och många feminister har vittnat om hur också en antimilitaristisk rörelse kan präglas av manliga värderingar.

Inom befrielseströrelser är det vanligt att frågor om kvinnors rättigheter såsom våld i hemmet och kvinnligt ledarskap skjuts i bakgrunden. Dem ska man ta itu med senare, sägs det. Nu gäller den gemensamma kampen, att vinna. Men "senare" betyder ofta att man återgår till det gamla, till det som var normalt förr.

Vi behöver ifrågasätta normaliteten. Vi blir annars lätt medagerande i negativa mönster som vi inte är medvetna om. Är det normalt att NATO övar bombfällning i Norrbotten?

GÖTEBORG. På Kvinnofolkshögskolan talade Cynthia om genusmönster inom det militära.

Var nyfiken! Ställ frågor!

Detta är Cynthias främsta budskap. En feministisk analys kräver att man tar sig en titt på företeelser stora som små på olika nivåer. Genus präglar alla strukturer, all verksamhet, allt samspel människor emellan. Det måste vi ta på allvar om vi vill förstå vår omvärld.

- Var finns kvinnorna?
- Var finns de inte?
- Vem har bestämt att de ska var just där?
- Vem tjänar på det?

Inom det militära, liksom på andra områden, har svaret på dessa och liknande frågor ofta samband med att kvinnor utgör billig arbetskraft, alternativt, arbetskraft som förbilligats. Militär verksamhet kräver servicepersonal i många olika funktioner. På sina håll ställs även krav på tillgång till sexuella tjänster.

Militären behöver kvinnorna

– Vad är kvinnornas inställning till att befinna sig där de är? en fråga som många som studerar genusmönster inte ställer, ty den är mer komplicerad. Svaren varierar: kvinnorna kan vara nöjda att de tjänar så pass att de kan skicka pengar hem, kan försörja barn, föräldrar eller syskon, eller de har inte mycket annat att välja på för att försörja sig,

Men de har tankar och idéer om rättvisa, ojämlikhet, exploatering, sexism inom ramen för den militära verksamheten. Lyssna på dem!

Kvinnor finns också i bakgrunden som familjemedlemmar till militärer och den militära organisationen bygger på deras medverkan för att fungera. Det kan vara komplicerat. Fruar, barn, mödrar och flickvänner vill inte alltid se sina män, söner, fäder och pojkvänner dra ut i strid. Kommer männen hem stukade, handikappade och med mentala problem vilar ansvaret för dem tungt på kvinnorna många år efteråt, kanske hela livet. Priset för krig är högt, mycket högre än kostnaderna redovisade i försvarsbudgeten.

Kvinnor rekryteras numera också som yrkes-

militärer. Sedan värnpliktsystemet avskaffades i USA har det blivit allt svårare att rekrytera unga män och man fick vänja sig vid tanken på kvinnliga soldater. Det gällde dock att inte rekrytera så många att det militära feminiserades. Ett av rekryterarnas starkaste argument har alltid varit att som soldat i uniform som tjänar sitt land blir man en riktig karl. Förlorar man i traditionell manlighet hotas militarism.

Abu Graib

En fråga från publiken gällde Abu Ghraib, hur genusmönstret såg ut i fångelset. Cynthia svarar att i krig försätts enskilda individer i situationer som de knappast kan styra över. I Abu Ghraib var hela miljön avskyvärd. Det var dålig befälskontroll med kontrakterade anställda specialiserade på tortyrteknik. På översta våningen satt CIA med ansvar för förhören och skickade ner beställning på "uppmjukning" av interner. (Tortyr utförs av män). Lynndie England fick barn med en äldre överordnad befälsperson, känd för sitt machobeteende. Det var män som tog bilderna på henne, de är själva är inte med. I USA följdes skandalen av få analyser ut ett feministperspektiv. Det finns några amerikanska kvinnliga officerare med högre rang, bl a fångelsets ansvariga befäl, men frågan är i vilken utsträckning kvinnor har möjlighet att påverka sin manligt präglade omgivning.

LUND. Feministiska funderingar kring frågan: När är ett krig egentligen slut?

Vad händer i ett samhälle när fientliga handlingar har upphört, militären kallats hem och allt ska återgå till det normala. Om förkrigstidens normalitet präglades av patriarkala mönster, sexism och ojämlika maktförhållanden mellan könen, är det ett sådant samhälle man vill återvända till? Så händer ofta.

Som vanligt hämtar Cynthia exempel från olika håll i världen. I många krig kommer västerlänningar in och definierar konflikten som sitt krig. För invånarna i landet kan det vara det tredje eller det fjärde krig de upplever i sin livstid. Så har det varit i Irak och i Afghanistan. I Vietnam hade man slagits mot japaner och fransmän innan amerikanerna kom. Där hade många kvinnor under kriget mot USA avancerat till ansvarsfulla poster, t.ex. som

chefer för kollektivjordbruk. Att återgå till det normala innebär att de återvändande männen tog tillbaka sina poster som överordnade och kvinnorna försvann.

Många av de kvinnor som överlevde kriget, skadades på ett sådant sätt att de var oattraktiva på äktenskapsmarknaden. I det vietnamesiska samhället har detta inneburit isolering och utanförskap. Krigets kostnader och dess konsekvenser är långvariga. Därför måste feministers nyfikenhet och kunskapsörst också vara långsiktig.

På liknande sätt analyserar Cynthia vad talibanernas kvinnosyn inneburit för kvinnorna i Afghanistan och vilka krafter de har emot sig i detta urpatriarkala, militariserade samhälle med sitt komplicerade mönster av krigsherrar, klanlojaliteter, etniska identiteter och religiös fanatism. Hon varnar för vad det kan innebära att sätta kvinnan på en piedestal där hon blir

symbol för värden som renhet, moderskap, lojalitet mot mannen, en som inte gifter sig utanför gemenskapen. Nationalistiska rörelser byggs kring en sådan kvinnosyn. Upplever man hot mot dessa värden är det skäl att gå i krig för att skydda dem. Och säger man – aldrig mer ska våra kvinnor kränkas, och detta kanske ändå sker, så sår man frön till nya krig.

Kvinnor i svart

En grupp kvinnor Cynthia har stor respekt för är "Kvinnor i svart". I Belgrad gick de inte hem när bomberna slutade falla i krigets fd Jugoslavien utan fortsatte sina tysta demonstrationer. De hade en feministisk förståelse för att vaksamheten måste hållas vid liv. Det är under efterkrigstiden som nya normer fastställs, filmer görs, minnesmärken reses och berättelser för framtiden tar form.

Militarism - fakta och konsekvenser för kvinnor och unga flickor

*Mitt under finanskrisen ökade världens militärutgifter.
Nedanstående text är från The Global Fund for Women.*

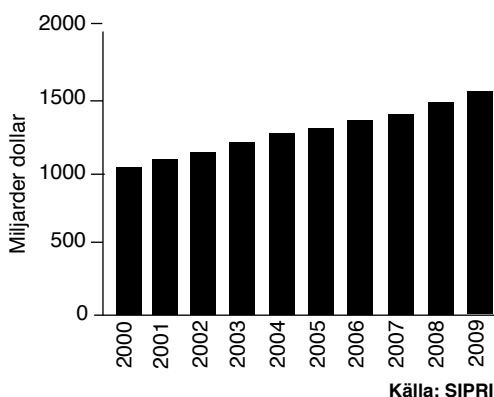
Militarism är en kombination av tankemönster och beteenden som främjar en rädslans kultur och fortsatt våldsutövning.

Militarismen upprätthålls genom etablerade institutioner, stora investeringar och grundläggande strukturer som bygger på uppfattningen att världen är farlig och att man löser konflikter med militär-makt.

Militarism är en hämsko på demokratisk utveckling och förhindrar verklig säkerhet för människorna. Sedan 9/11 har det amerikanska "kriget mot terrorn" lett till allt större militära budgetar, större vapenspridning och vapenförsäljning, godtyckligt dödande och tortyr, samt säkerhetslagstiftning som tillåter regeringar att spionera på sina medborgare.

- År 2009 uppskattades världens militärutgifter till 1500 miljarder dollar, sex procent högre än år 2006 och 49 procent högre än vid millennieskiftet 2000. Nästan hälften (46,5 procent) av världens totala militära utgifter ligger på USA. På andra plats kommer Kina med 6,6 procent, Frankrike 4,2 procent och Storbritannien 3,8 procent.

MILITÄRUTGIFTER 2000-2009

- Om regeringar satsade ¼ av de 1 500 miljarder dollar för militärutgifter skulle de kunna förse hela världens befolkning med mat och kläder, skolgång och sjukvård. Trots att FN grundades för att bevara freden genom internationellt samarbete och kollektiv säkerhet, utgör FNs budget endast 1,8 procent av världens militära utgifter.

- År 2009 använde USA 712 miljarder dollar, eller 44,4 procent av den statliga budgeten på försvaret. Huvudparten används inte till skydd för det amerikanska folket, utan på amerikansk militär närvaro och aktivitet överallt i världen, inberäknat de ca 1 000 amerikanska militärbaser som finns.

Konsekvenserna för kvinnor

Krig och militarism drabbar kvinnor och barn oproportionerligt hårt. Antingen de flyr eller stannar kvar och möter våldet, får de betala mest.

Några fakta:

- Av de 50 miljoner människor runt om i världen som tvingats fly sina hem pga krig och väpnade konflikter utgör kvinnor 80 procent.
- Civildbefolkningen utgör 80 procent av dem som sårats av handeldvapen.
- En studie 2001 fann att nationer med större jämställdhet var mindre benägna att använda våld vid internationella kriser.

Våldtäkt som vapen i krig

I Rwanda våldtogs en halv miljon kvinnor under folkmorden 1994.

- I Bosnien och Herzegovina våldtogs upp emot 50 000 kvinnor tillhörande alla etniska grupper vilket den Internationella Domstolen fann vara ett systematiskt användande av våldtäkt som vapen i krig.
- Upp emot 64 000 kvinnor våldtogs i Sierra Leone av beväpnade trupper mellan 1991 och 2001. Hälften av de kvinnliga internflyktingarna som kom i direkt kontakt med trupperna utsattes för sexualiserat våld.
- En halv miljon kvinnor har våldtagits i den Demokratiska Republiken Kongo de senaste tio åren.

Konsekvenser för kvinnors hälsa

I ca 80 länder i världen hotas kvinnor dagligen av landminor, eftersom det är de som i första hand odlar grödor, hämtar vatten och ved.

- Enligt Eco Center, i Östra Kazakstan där Sovjetunionen testade motsvarande 20 000 Hiroshimabomber, har 1,5 miljoner människor exponerats för radioaktiv förgiftning och hela matked-

jan har smittats. Förekomsten av cancer är dubbelt så hög som riksgenomsnittet.

- Studier kring kvinnor som drabbats av kemisk krigsföring har dokumenterat hur vietnamesiska kvinnor som utsatts för ogräsbekämpningsmedlet "Agent Orange" får onormalt många missfall, medan två tredjedelar av deras barn hade omfattande medfödda skador eller utvecklade handikapp under sitt första levnadsår.

Konsekvenser för barn

Krig är den faktor som skapar flest flyktingbarn. De senaste tio åren har konflikter och krig dödat två miljoner barn, skadat sex miljoner och berövat 12 miljoner sina hem.

- Mer än 300 000 flickor och pojkar är barnsoldater. Många av flickorna lever som sexslavar.
- I februari 2010 frisläppte maoisterna i Nepal 3000 minderåriga ur sina trupper, varav en tredjedel var flickor.

THE GLOBAL FUND FOR WOMEN

Sedan 1987 har The Global Fund for Women delat ut drygt 31 miljoner dollar till nästan 2000 kvinnogrupper i 141 länder som arbetar för att skapa fred och få ett slut på mäns våld mot kvinnor. Fonden står bakom Initiativet för avskaffande av militarismen. The Global Fund for Women ska samla in 3,5 miljoner dollar de kommande tre åren för att fånga upp och dokumentera de bästa arbetsmetoderna kvinnogrupper tar till för att konfrontera militarismen och fortsätta stödja kvinnors initiativ för att avskaffa våldet i sina samhällen.

Läs mer om The Global Fund for Women:
www.globalfundforwomen.org

Nimo's War Emma's War

Cynthia Enloe är den forskare som grundligast kartlagt kvinnors roll i militariseringen av våra samhällen och hur de påverkas av militariseringsprocessen. Hennes böcker är kurslitteratur på många institutioner som har globalisering, freds- och konfliktforskning ur genusperspektiv på schemat. Hon har skrivit en bok om Irakkriget, Nimo's War, Emma's War, med undertiteln Making Feminine Sense of the Iraq War (2010), Att förstå Irak kriget ur ett kvinnoperspektiv. (Tyvärr är den ännu inte översatt till svenska).

Cynthia bygger alltid på en mångfald konkreta erfarenheter, alltså förvånar det inte att hon som utgångspunkt valt åtta kvinnor, fyra irakiska, fyra amerikanska och resonerar utifrån den inverkan kriget har på deras liv. Hon har aldrig träffat dem. Alla uppgifter hon bygger på finns tillgängliga i olika medier. Ett huvudbudskap bakom boken är att om vi vill förhindra framtida krig, måste vi förstå de mekanismer och de värderingar som ger upphov till ett krig. Dessa är i första hand manligt präglade.

Det är viktigt att kartlägga de genusmönster som ligger bakom militariseringen av våra samhällen i krig som i fred och hur den drabbar kvinnor och män olika. En sådan djupare förståelse av militära processer ger oss bättre förutsättningar att förhindra att nya krig startas.

De irakiska kvinnorna

Nimo är en medelklasskvinna som i en livlig stadsdel i centrala Bagdad försörjer sig på en liten frisersalong. Här kunde kvinnor i kvarteret komma hemifrån en stund, träffas och prata om sin situation, om vad som hände runt omkring dem. För några irakiska kvinnor var en frisersalong en möjlighet till försörjning. Arbete utanför hemmet kunde bara ske innanför vissa ramar. Tidigare år hade staten, offentlig sektor och de många statliga bolagen erbjudit anställningar för kvinnor som i Irak hade fått större möjligheter till utbildning än de flesta kvinnor i Mellanöstern, lärare, ingenjörer, sjuksköterskor, administratörer etc. Efter det åttaåriga kriget mot Irak, Saddam Husseins invasion av Kuwait och de efterföljande magra åren med ekonomiska sanktioner krympte dessa möjligheter till egenförsörjning undan för undan, samtidigt som det ansågs vanhedrande för kvinnor att anställas i den privata sektorn och lyda under främmande män. Det blev allt svårare att klara vardagen. Många kvinnor var ensamförsörjande som änkor, många hade ansvar för krigsskadade familjemedlemmar. Den allt mer despotiske och ifrågasatte Saddam Hussein sökte stöd hos religiösa ledare, vars inflytande ytterligare begränsade kvinnors rörelsefrihet.

Hoppet slocknade

Vid just denna punkt i genushistorien fanns det alltså viss acceptans för USA-invasionen i mars 2003. Den innebar i alla fall löfte om förändring, men snart nog slocknade förhoppningarna. Säkerhetssituationen försämrades drastisk. Soldater och poliser utförde raider från hus till hus, bomber exploderade, antalet kidnappningar ökade dramatiskt, inhemsk milis styrde på gator och torg och antalet internflyktingar i landet svällde, medan de amerikanska soldaterna höll sig inom sina avgränsade baser. Kvinnor vågade knappast röra sig utomhus. Och hur kunde en frisersalong hålla öppet när vatten och ljus bara fanns någon timme om dan?

Maha är änka efter en polis som dödades 2006 i krigets andra fas då det sekteristiska våldet var på frammarsch. Hon tvingades flytta från sitt hus i en etniskt och religiöst blandad, välmående stadsdel efter att milisen kört iväg folk som ett led i etnisk rensning, detta Orwellska uttryck som skrämmar med sin antisep-tiska klang.

I december 2007 bedömde man att 300 000 av stadens invånare hade lämnat sina forna kvarter för att söka skydd och säkerhet i en annan del av stan. I hela Irak fanns så många som 2,8 miljoner internflyktingar. Två miljoner hade lämnat landet. Vad låg bakom detta våld, vilka bilder av manlighet, vilken religiös, politisk och etnisk identitet? Var det hämnd för tidigare förörrätter, eller helt enkelt en önskan att erövra eget boende och få ökade inkomster?

Bordell i Mahas kvarter

Typiskt nog etablerades i Mahas kvarter en bordell, ett vittne så gott som något om kvinnors maktlöshet. I Irak ökade prostitutionen under de svåra sanktionsåren på 90-talet och ökade ytterligare efter invasionen, allt eftersom ensamstående mödrar och änkor fann det svårare att skaffa mat för dagen och tak över huvudet för sig och sina barn. Parallellt fanns det män som tycks förvänta sig att kvinnors sexuella tjänster

alltid ska finnas till hands i krig. Prostitution ökar i militariserade samhällen. "Vi kallar det för överlevnadssex", säger en anställd på UNHCR, som med otillräckliga medel försöker hjälpa sådana som Maha och hennes familj. Man försöker även hjälpa de våldtagna kvinnorna man känner till, men många av dem berättar aldrig om sina erfarenheter, pga skammen och det befläckade rykte de får om deras öde blir känt.

Utan man, med fyra barn att försörja, ingestans att bo, inget skyddsnät, inga pengar, inget arbetstillstånd, gjorde Maha som så många andra, flydde till grannlandet Syrien. Där visade sig levnadsbetingelserna lika omöjliga, så efter ett år återvände hon till Baghdad för att tränga in sig hos sin farbrors familj i hans lilla tvårumslägenhet. Bagdad kallas "Änkornas stad" efter alla krig. 500 000 män dog i Iran-Irak kriget på 80-talet. Tusentals återvände svårt skadade utan att kunna försörja sig och sin familj och fick lita till släkten för hjälp och vård. Änkepension fanns, otillräcklig men viktig för individen. Dock fanns många praktiska svårigheter, såsom

att kunna lämna fram ett dödsintyg, att infinna sig personligen i huvudstaden, att kunna uppge permanent bostadsadress. Bara en änka av sex av de uppskattningsvis 780 000 krigsänkorna 2009 bedömdes ha fått någon pensionsutbetalning.

Safa var en tjej på tretton år 2005 i staden Haditha, en starkt militariserad stad vars namn blivit synonymt med meningslös masaker. Hon var en av de få som överlevde det kända överfallet på orten. En konvoj av USA marinsoldater på väg hem till sin starkt befästa bas körde på en vägmina. En av soldaterna dog omedelbart. De andra trodde att de utsatts för en väpnad attack från två hus vid sidan av vägen. Fyra marinsoldater stormade in och sköt under ett par timmar ihjäl 24 människor, alla civila, obebäpnade och som inte gjort motstånd, bl a kvinnor, barn och en äldre man i rullstol. Safa överlevde genom att spela död.

Incidenten rapporterades, men avfärdades som "collateral damage", dödsfall som en oundviklig följd av kriget. Så småningom spårade ändå amerikanska media upp händelsen vilket ledde till en debatt på hemmaplan om hur det kunde komma sig att utbildade soldater inte kunde se skillnad på kombattanter och civila. Man debatterade också kring krigets logik, militariserad manlighet och vad brist på ansvarstagande kan leda till. Man undrade hur pålitlig den officiella redovisningen av civila offer var.

Den oberoende internet sajten iraqbodycount.org, av vissa ansedd som alltför försiktig i sina

bedömningar, angav 2008 att minst 658 irakiska barn dödats året innan i krigsrelaterade incidenter. Vad händer med alla de traumatiserade barnen, för att inte tala om de vuxna. Bara två psykiatriska sjukhus fanns år 2008 i hela Irak.

Men Safa är inte bara ett barn, hon är en ung flicka. Cynthia Enloe varnar för negligering av genusperspektivet. Ordet "barn" - använt i sammanhang som "fördrivna barn" eller "barnsoldater" - visar sig vara förklarande kategorier som döljer lika mycket som de avslöjar. Innebörden kan inte förstås fullt ut om inte hänsyn tas till den interna genusedynamiken – förhållandet mellan män och kvinnor, vad man menar med manligt och kvinnligt.

Detaljerna i Safas vidare uppväxt är okända för oss, men man kan vara säker på att om hon varit pojke hade hennes tonår sett annorlunda ut. Enloe radar upp förhållanden som betingar flickors respektive pojkars vuxenblivande och poängterar att flickor i Irak har sin specifika historia. Ta t.ex. deras skolgång. Enligt UNESCO var utbildningssystemet i Irak före 1991 ett av de bästa i regionen. Under krigsåren har flickors tillgång till skola försämrats, mer än pojkars. Och skillnaden ökar. Nytt är att i Irak liksom i Afghanistan mäts militär framgång i hur många flickor som går i skola. Ironiskt nog används också främjande av flickors skolgång som ett rättfärdigande av militär intervention.

"Nytt är att i Irak liksom i Afghanistan mäts militär framgång i hur många flickor som går i skola."

Shata är politiker. Motivation att engagera sig politiskt fann hon kanske genom att hennes far dödades av Saddam Husseins hejdukar när hon var tretton år. Vid femtonårs ålder hamnade hon i fängelse tillsammans med sin mor och andra släktingar som "önsade element". Alltså var Shata bland dem som gladdes när Saddams regim störtades. Hon började med att starta en lokal kvinnogrupp. Tidigare hade hon skilt sig och med barn att försörja avbröt hon sina stu-

dier för ett jobb hos en skräddare, riskabelt för en respektabel kvinna ur medelklassen, men allt som fanns att tillgå. När barnen blivit vuxna återupptog hon sina studier. Hon blev ett bevis på att alla svårigheter som en ensamstående mor kan möta i ett krigshärjat Irak också kan sporra till satsning på politiken. Så kunde hon bäst hjälpa kvinnor till bättre liv på sikt.

Personlig statuskod

Shatas kvinnokamp startar naturligtvis inte från noll. Tidigare generationer av kvinnokämpar har hjälpt forma Iraks historia under 1900-talet; från brittisk maktutövning och gradvis modernisering till Saddams övertagande av makten och växande diktatoriska grepp över landet. Ibland har kvinnokampen skett inom ramen för etablerade partier, ibland i kvinnoorganisationer utanför. Rösträtt fick man 1967, rätt att ställa upp i val 1980. Hållpunkter för kvinnors rättigheter har varit den personliga

statuskoden som reviderats i etapper. Den stora frågan under krigsåren blev utformningen av en ny konstitution där den personliga statuskoden åter stod i fokus. Shata hamnade i utskottet som behandlade frågan. Hennes ställningstagande kanske inte skulle mötas av bifall från feministerna ut i världen, eftersom hon ansåg att reformer skulle finna större acceptans om religionen fick visst inflytande över processen.

Utländska observatörer och politiker bedömde att det krävdes utländsk intervention och militär ockupation för att visa irakiska kvinnor hur man bygger ett modernt samhälle. De felbedömde i vilket skede den irakiska genushistorien befann sig. Man var mitt upp i kampen, inte i dess början.

De amerikanska kvinnorna

Emma är en ensamstående mor vars ene son redan tagit värvning, medan den andre funderar över saken. Emma är inte förtjust. Visserligen är den äldste i flyget, som tillsammans med marinkåren har högre status än armén, men de långa krigen i Irak och Afghanistan med sina förluster av människoliv tär på hemmafrontens beredskap att ställa upp med sina söner. Krigen går inte bra.

Alltså har rekryterare problem med att fylla sina värvningskvoter. Att förstå vilket krig som helst ur ett feministiskt perspektiv, får man inte undervärdera hur regeringen för att kunna fylla på i trupplederna manipulerar föreställningar inte bara om manlighet utan också om kvinnlighet ur etniskt- och klassperspektiv i ett komplicerat mönster. Och då får man inte glömma mödrarna. "De är lika viktiga som de potentiella rekryterna", enligt en reklambyrå som anlitas av försvaret.

Värvning i skolorna

Skolorna i USA fyller en viktig funktion för att vänja ungdomar vid tanken på det militära som en möjlig karriärväg. På Bushregimens tid startades en kampanj i skolorna som löd under lagen "No Child Left Behind" – inget barn ska hamna på efterkälken. Föräldrar upptäckte så småningom att lagen stipulerade att militära rekryterare ska ha fri tillgång till skolorna. Dessutom tilläts skolor vidarebefordra uppgifter om eleverna till de militära myndigheterna.

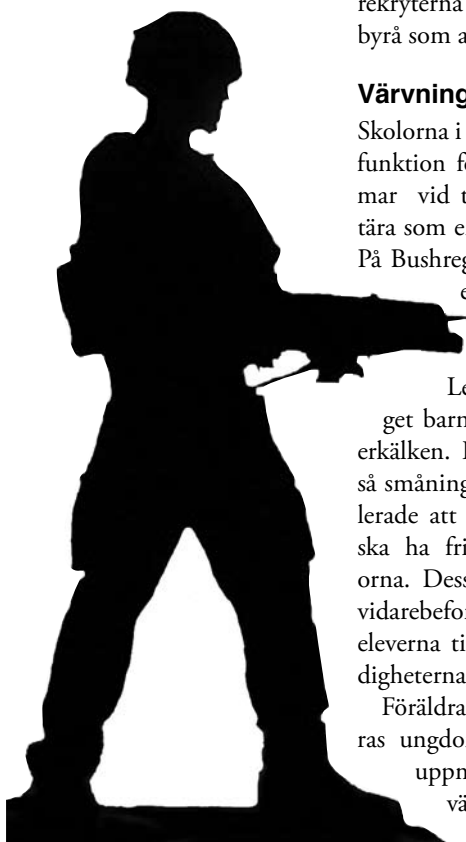
Föräldrar upptäckte att deras ungdomar fick post som uppmanade dem att ta värvning. På många håll finns tränings-

program för kadetter inom skolans ram, alltså förvånar det inte att 17-åriga soldater finns både i Irak och Afghanistan. Gränserna suddas ut kring definitionen "barnsoldat", då FNs barnkonvention definierar alla under 18 år som barn. Bekymrade föräldrar har börjat kräva demilitarisering av sina barns skolor.

Lockar med yrkesutbildning

Det militära lockar med yrkesutbildning, hyfsad lön, en chans att komma hemifrån och uppleva något annat, kanske spänning, status med uniform och patriotiskt uppdrag. Det kan vara nog så attraktivt för en arbetslös afroamerikan som inte har råd med college och utan större utsikter på hemmaplan.

Även för unga kvinnor som plötsligt blir intressanta när det är ont om villiga unga män. Cynthia kartlägger hur rekryteringsstrategierna anpassas därefter. Här finns också ett etniskt perspektiv. År 2002 var 45 procent av kvinnorna inom armén av afroamerikanskt ursprung.

Danielle har afroamerikansk bakgrund. Hon tog värvning med förhoppningen att armén skulle bli den familj hon längtade efter då uppväxten gett lite trygghet. I skolan kämpade hon på och rekryterades till Junior Reserve Officer Training Corps, ett militärt träningsprogram som finns på många amerikanska high schools. Det fortsätter i mer avancerad form på collegenivå, där det militära betalar utbildningen mot löfte om tjänstgöring ett antal år efter studietiden.

Danielle lyckades ta sig till college och blev en duktig handbollsspelare, men valde så

småningom bort en idrottskarriär till förmån för militäryrket. 2004 skickades hon till Irak som militärpolis. Hon hade hoppats på en humanitär insats, men blev besviken över att kontakten med afghanerna var så negativ:

– De ville helt enkelt inte ha oss där, berättade hon senare.

Vid tiden för Danielles ankomst till Irak var USA starkt beroende av sina kvinnliga soldater. 9-10 procent av de tjänstgörande i Irak och Afghanistan var kvinnor. Det ansågs att kvinnor inte skulle delta i aktiv strid, men det är en definitionsfråga vad begreppet innebär och riskerna för

individen är svåra att bedöma. I det korta Gulfkriget dog 15 kvinnliga soldater - ingen av dem hade stridsuppgifter. Trots att Danielle definierades som "icke-kombattant", sattes hon att bevaka en kanon på ett utsatt tak i Bagdad, blev beskjuten och förlorade sin ena arm. Tillbaka i USA gifte hon sig och gjorde ny karriär inom utbildningsväsendet.

Sexism och våld

Med Danielle som utgångspunkt beskrivs flera aspekter av livet som kvinna i det militära. t.ex. förekomsten av sexism, sexuella trakasserier och våld. Frågan skapade oro hemma

” *Hon förväntades nätverka med andra fruar till de inkallade, ta ansvar för deras välfärd och solidariskt hålla ångan uppe och frustrationen borta på hemmafronten.*

i USA och det blev en hearing i kongressen. Våldtäkter i de egna leden beskrevs som ”epidemiska” av en ledamot i representanthuset. En särskild enhet skapades inom försvarsdepartementet för prevention av sexualiserat våld och hjälp till offren.

Allt eftersom fler kvinnor värvades, undrade man om reaktionerna hemma skulle vara starkare när döda kvinnor forslades hem i ”body bags”. Så blev inte fallet. Allmänheten hade vant sig vid tanken på kvinnor som soldater, jämbördiga med männen.

Kim var gift med Mike Gorski när Irak invaderades. Mike tjänstgjorde en period som marinsoldat, men bestämde sig för att inte ta värvning en andra gång utan fortsätta sitt militära engagemang genom att göra patriotisk samhällstjänst i ”the National Guard”, en variant på hemvärnet som hjälper till vid nationella kris- och katastroftillfällen. På så sätt kunde han fortsätta sin civila karriär inom bankväsendet. Bristen på utbildade militärer drev dock den amerikanska försvarsledningen till att sudda ut gränserna mel-

lan the National Guard, som lyder under guvernören, och reguljära trupper.

Mike kallades in, skickades till Irak och livet förändrades för familjen. Ekonomiskt blev de lidande, men förändringen för Kim innebar mer än ekonomiskt trångmål.

Hon förväntades nätverka med andra fruar till de inkallade, ta ansvar för deras välfärd och solidariskt hålla ångan uppe och frustrationen borta på hemmafronten. Det gällde naturligtvis att hantera ångslan över vad som hände männen i krig, svårigheter med ensamt föräldraansvar, terapeutiska samtal, organisering av frivilliga till allehanda aktiviteter, hålla koll på förlängning av männens tjänstgöring i Irak.

– På sätt och vis kämpar jag mitt eget krig på hemmafronten, säger Kim.

Många skilsmässor

Hon berättar för en New York Times-reporter att redan i september 2003, samma år som Mike inkallats, hade Mikes National Guard enhet tillsammans med de övriga fyra enheterna från Kalifornien upplevt fem skilsmässor, två självmordsförsök, flera konkurser och många depressioner bland soldaterna

och deras fruar. Krig kostar mer än själva striden.

Genom att finna sig i sin stödjande roll inlemmas Kim i den amerikanska militära historien av patriotiska hustrur. Lojalitet gentemot mannen och nationen är tätt sammanlänkade.

Äktenskap är politiskt. Krigspolitik är äktenskapspolitik.

Charlene lever under pressade förhållanden, låglönejobb, en handikappad man, en dotter med skör psykisk hälsa som fött barn – de två bor också hemma. Så är hon mamma till 19-årige Michael som sedan high school har fört en tämligen planlös tillvaro, arbetar med att fylla på hyllorna på Wal-Mart. Han blir en ganska enkel match för de militära rekryterarna.

Hans mamma var glad att han tycktes trivas i armén med disciplin, hårt arbete. Han lärde sig köra stora truckar. I Irak är det bland det farligaste man kan göra. Konvojerna med förråd till de amerikanska baserna är utsatta. Vägbomber är för irakierna ett relativt enkelt sätt att anfalla fienden, alltså förs kriget på vägarna. Michaels truck kör på en vägbomb och

han förlorar sitt högra ben nedanför knät.

Vem tar hand om honom när han kommer hem, Charlene förstår. Men hon bodde i Wisconsin och han låg den första tiden på sjukhus i Washington, djupt deprimerad och i behov av sin mamma.

Militariserad mor

Trots fackliga strävanden i årtal och trots uttalade ambitioner från det militära etablissemang att ta hand om sina hemvändande sårade soldater fanns inget offentligt stöd för Charlene att hjälpa sin son. Det var arbetskamraterna som ställde upp och delade på hennes arbetsuppgifter så att hon kunde ge sig iväg. Så småningom återvann Michael ett "normalt" liv, vande sig vid sin protes, gifte sig och bildade familj. Det skedde tack vare att sonen blev Charlenes projekt och att hon gjorde allt för hans tillfrisknande, en militariserad mor.

Ingen the Purple Heart

Michaels historia berättades i tidskriften New Yorker. Många mycket mer tragiska historier om brist på vård upprörde USA. En sårad soldat hyllas i yviga stunder som hjälte, men en deprimerad soldat med posttraumatisk stress motsvarar inte önskebilden av ung man som sårats i strid. En

sådan tilldelas inte utmärkelsen the Purple Heart för mod i krig. En armérapport bara två år efter invasionen visade på symptom av djup depression, allvarlig oro eller posttraumatisk stress hos var sjätte soldat. Kanske Michael klarade sig därför att han inte behövt döda någon och att han sårades

första turen ut. Det verkar som att döda andra utan själsvårda och att vänja sig vid att själv vara måltavla inte är naturligt för kvinnor och män.

Cindy Sheehan

anti-krigsaktivist

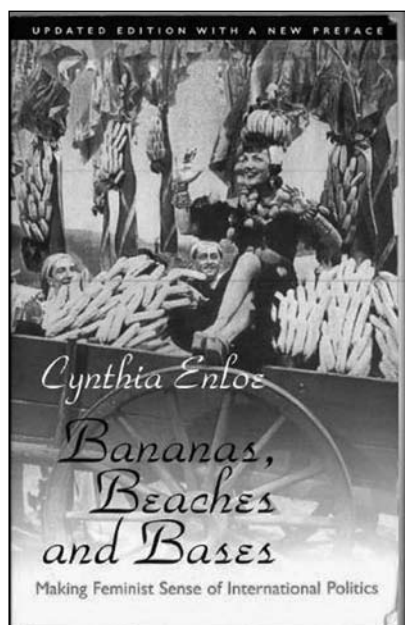

En mor som inte kämpade på i det tysta var Cindy Sheehan. Hennes son dog i Irak av sina skador. Hon kritiserade inte bara hur han omhändertogs utan gav sig också på politiken som lett till krig. Hon ville att George Bush skulle be henne om ursäkt, parkerade sig utanför hans ranch och drog därmed allt mer mediernas uppmärksamhet till sig. Cindy Sheehan blev en samlingspunkt för anti-krigs aktivister och grundade Gold Star Mothers Against War.

MILITARISMEN finns i VARDAGEN

Två av Cynthia Enloes böcker som varit banbrytande i kartläggningen av den spretiga företeelse som kallas militarisering är Bananas, Beaches and Bases Making Feminist Sense of International Politics från 1989, samt Maneuvers The International Politics of Militarizing Women's Lives tio år senare.

Tidigt, innan globalisering etablerats som forskningsbas i akademiska kretsar, började Enloe kartlägga genusstrukturer inom det militära och hur politik på internationell nivå påverkar kvinnors liv. "Det personliga är globalt; det globala är genusstrukturerat" som det heter i inledningen till en nya utgåva av Bananas, Beaches and Bases år 2000. "Om vi inte tar kvinnors erfarenheter i all sin mångfald på allvar, om vi agerar som om hanteringen / manipuleringen av idéer om manligt och kvinnligt inte är politiskt, utan bara "kulturellt", riskerar vi, tror jag, att underskatta hur mycket våra liv faktiskt är politiska. Då riskerar vi att vara globalt naiva, dvs att vi också underskattar hur mycket arbete och politiska resurser som dagligen satsas i utformningen av internationell politik. Att inte förstå vilka krafter som verkar i världen är utmärkande för en icke-feministisk analys."

Hollywoodnostalgi och baser

Bananas, Beaches och Bases tar oss på en tur genom olika arenor för internationell politik, diplomati, kolonialism och Hollywoodnostalgi (bananas), turistindustrin (beaches), militär expansion och utländska baser (bases), nationalistiska rörelser, hur rika och fattiga länder interagerar, allt speglat genom olika kvinnors liv och erfarenheter. En feministisk, sammanhållande tråd löper genom de mest disparata företeelser och visar hur vardagliga föremål, händelser och processer som inte tycks ha något samband med det militära visar sig vara kontrollerade av, eller beroende av militära institutioner och militärt präglade tankemönster.

Maneuvers är i stort en fortsättning på Bananas, Beaches and Bases. Den presenterar fler exempel på hur militariseringsprocessen angår de självklart berörda som anställda inom försvaret och försvarsindus-

” *Det personliga är globalt; det globala är genusstrukturerat.*

trin. Den omfattar familjeliv i det militära, homosexualitet och sexuella trakasserier bland militärer, prostitution runt baser, maktförhållande mellan könen i protest- och motståndsrörelser, sexualiserat våld i krig och fred. Men den påverkar också biståndsverksamhet, filmindustrin som formar vår syn på vad krig är, liksom militärt inspirerat mode, leksaksindustrin och vardagsföremål vars utformning speglar en krigsmakts närvaro. Allt bidrar till att skapa en militariserade värdegrund som formar vår kultur i fredstid som i krig.

Enloe problematiserar strategier

I slutkapitlet problematiserar Cynthia Enloe de strategier som feminister engagerade mot militarisering har provat.

- Hur kan man hjälpa kvinnor inom det militära som utsätts för sexism utan att det militära stärks i sin legitimitet?

- Hur kan man politiskt aktivera mödrar att organisera sitt motstånd mot krig utan att förminska dem till att vara enbart mödrar?

- Hur uppmärksamma våldtäkt som vapen i krig och mobilisera hjälpinsatser för de utsatta kvinnorna utan att dessa blir symboler för ”nationell förnedring” och utan att mobilisera manliga hämndaktioner?

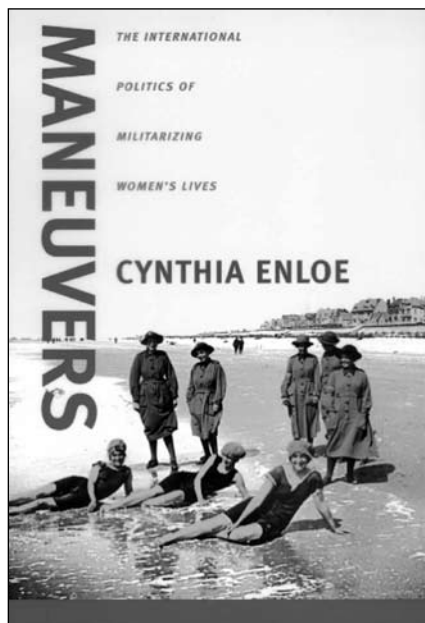
- Hur kan feminister se till att fler feministiskt medvetna kvinnor tillsätts på ansvarsfulla poster som beslutsfattare på hemmaplan och internationellt utan att offra ett genusmedvetet kritiskt förhållningssätt?

Militariseringsprocessens bredd och det faktum att den innebär belöningar även för kvinnorna komplicerar kvinnors relationer till militarisering.

Sorgligt nog finns inte dessa böcker på svenska. Med sitt konkreta innehåll, sin förståelse av kvinnors livsvillkor och sin klokhet, kopplad till en livlig berättarstil, tydlighet och skarpa rekommenderas de dock varmt till den som kan läsa böcker på engelska. En extra ansträngning ger riklig belöning.

En av Cynthia Enloes tolv böcker finns dock översatt till svenska. Det är den första om militariseringen av kvinnors liv, utgiven 1989, *Kvinna giv akt!*. På engelska heter den *Does Khaki Become You?*. Ordleken i titeln är svärfångad i översättning. *Passar du i khaki?* men också *Blir du khaki?*. Boken ”kartlägger karaktären av och handlingsmönster i krigsmakten som institution”, står det på omslaget. Perspektivet är kvinnors roll inom det militära.

Vera Karlén

FNs resolution 1325

Kvinnor, fred och säkerhet

Ingela Mårtensson

IKFF:s representant i Operation 1325

Även kvinnor i Östafrika diskuterade resolution 1325.

Förra året var det tio år sedan FN antog resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Operation 1325 – en paraplyorganisation med IKFF, Kvinnor för Fred, RIFFI, UNIFEM, Sveriges Eku-meniska Kvinnoråd – arrangerade med anledning av detta en internationell konferens 21-22 oktober i Stockholm. Frågan var ”Vad händer nu?”

Konferensen pågick i två dagar och samlade mer än 170 deltagare från 20 länder. Många var medlemmar i WILPF (Women's International

League for Peace and Freedom). IKFF hade samlat ”Young WILPF” i anslutning till konferensen och det bidrog till att det var många unga kvinnor som deltog.

Det var en mycket intressant konferens som framför allt diskuterade varför det inte hänt mer under de år som gått. Goda och dåliga exempel redovisades från olika delar av världen. Man enades om rekommendationer om vad som behöver göras på internationell, nationell och lokal nivå.

Rekommendationerna skickades bl a till FN, som höll en konferens om resolution 1325 veckan efteråt. De förslag som kom fram under konferensen har jag valt att redovisa under olika

rubriker nedan. De finns som rekommendationer i punktform i de brev som skickats och kan läsas på Operation 1325:s hemsida www.operation1325.se. När jag skriver vi så menar jag alla vi som var på konferensen.

Speciella rapportörer/representanter

FNs generalförsamling har utsett en speciell representant när det gäller våld mot kvinnor i konfliktområden, nämligen Margot Wallström. Vi vill att FN också utser en speciell representant för kvinnors deltagande i fredsprocesser. Vi uppmanar också medlemsländerna att utse en särskild ambassadör för 1325.

Handlingsplaner

Många länder - men långt ifrån alla - har antagit handlingsplaner för 1325, där olika åtgärder ingår för att nå upp till målet att kvinnor ska vara lika delaktiga som män när det gäller beslut om fred och säkerhet. Vi uppmanar alla länder att anta en nationell plan med mätbara mål och en klar tidtabell för när målet ska vara uppnått. Länderna bör också utveckla en policy i aktivitetsplanen för hur erfarenheter från flyktingkvinnor från konfliktområden kan utnyttjas för att ingå i arbetet med 1325.

“Utlys ett ‘1325-pris’ för att höja 1325s profil genom att belöna positiva utvecklingar.”

Åtterrapportering

Det saknas uppföljning av resolution 1325. Hur ser det ut i olika länder beträffande kvinnors deltagande i beslut om fred och säkerhet? Det behövs en bättre koordinering mellan nationella och internationella nätverk för 1325. Vi rekommenderar FN att kräva att medlemsländerna årligen redovisar hur man genomfört åtagandena i 1325.

Representation

Kvinnors representation i fredsprocesser är fortfarande efter tio år mycket låg och ibland obefintlig. Därför föreslår vi kvotering av kvinnor så att det finns minst 40 procent i alla freds-

processer och inte minst i fredsförhandlingar. FN bör också genom kvotering se till att det finns minst 40 procent kvinnor på ledande poster inom FN-systemet. På samma sätt bör medlemsländerna se till att det finns minst 40 procent kvinnor i de organ som beslutar om fred och säkerhet. Det gäller även personal som ingår i olika internationella insatser.

Utbildning

FN bör ställa krav på genuskunskap som ett kriterium för högre befattningar. Vidare bör all personal utbildas om bristande jämställdhet och könsstrukturer. Medlemsstaterna bör se till att det finns utbildning i jämställdhet och könsstrukturer för beslutsfattare. De värderingar som speglas i 1325 om kvinnors deltagande bör ingå i utbildningen redan i tidig skolålder.

Information

Civilsamhället och kvinnoorganisationer måste stärka kvinnors nätverk genom att använda internet och skolmedia för att dela information och kunskap om mänskliga rättigheter och säkerhetsfrågor. En plattform bör utvecklas så att berättelser från gräsrotsnivån kan spridas och inspirera andra organisationer.

1325-pris

Utlys ett ”1325-pris” för att höja 1325:s profil genom att belöna positiva utvecklingar. Priset skulle kunna bidra till mer finansiellt stöd.

Resurser

Konferensen var enig om att det behövs mer pengar för att uppnå målet om kvinnors lika deltagande i beslut om fred och säkerhet. FN liksom medlemsstaterna måste avsätta mer ekonomiska resurser för att stödja genomförandet av resolution 1325. Slutligen måste det finnas en långsiktig finansiering.

Malalay är den modigaste kvinnan i Afghanistan

Agneta Norberg

*Malalay Joya har kallats för den modigaste kvinnan i Afghanistan. Hon bannlystes från parlamentet, hon har överlevt fyra mordförsök, men inget kan tysta henne. Hon räds varken dödshot, krigsherrar, talibaner eller den korrupta presidenten Hamid Karzai och hans västliga supportere. Malalay Joya är aktiv i Revolutionary Afghan Women Association (RAWA). Senaste bok: *A Woman Among Warlords* (En kvinna bland krigsherrar). www.malalaijoya.com*

Malalay Joya talar i Loya Jirga, parlamentet i Kabul.

Det finns dagar då allt känns omöjligt, ja, nästan hopplöst, dagar då jag funderar på att helt lägga av med allt fredsarbete, inte bry mig om någon annan än mig själv och ägna mina dagar åt att lösa korsord. Men då öppnar jag min dator och letar fram den lilla videosnutten på YouTube, där Malalay Joya talar i Afghanistans parlament Loya Jirga, som betyder De äldres möte. Videon inleds med att visa en sal fylld av skäggiga äldre män i turban. Plötsligt reser sig en ung kvinna och ropar:

– Vi yngre måste få ordet i denna sal.

Talmannen ser oerhört förvånad ut och upp-lyser de församlade om att en syster här i salen säger att hon har åkt lång väg för att komma hit och tala. Han ger henne ordet.

– Du får tre minuter på dig, säger han.

Malalay inleder sitt anförande, som senare fått världsvid spridning, med att hänvisa till alla martyrer som dött för Afghanistans folk och att hon talar i deras namn. Därefter ställer hon en rad frågor till alla i salen:

– Varför tillåter ni att det sitter kriminella här i salen? Varför tillåts de som förtryckt kvinnor och dragit ner landet i kaos att sitta i denna sal? Varför sitter knarkhandlare här? I stället för att sitta här borde de åtalas och ställas inför rätta.

Bannlystes från parlamentet

Flera av parlamentsledamöterna ses applådera. Men talmannen, som med stigande irritation nu fått nog, slår argt klubban i bordet upprepad gång.

– För ut henne! ropar han. Hon har förolämpat den parlamentariska församlingen. Hon är bannlyst och får inte återvända hit.

Malalay Joya förs ut. Detta hände i Kabul 2003.

I mars 2010 var Malalay Joya inbjuden att tala på ABF. Jag hade ombetts sitta ordförande i panelen och träffade alltså Malalay livs levande och fick höra hennes historia.

– Jag lever under jorden nu i Afghanistan. Min man och jag får flytta från det ena stället till det andra för att inte bli mördade. Min man stöder allt jag gör. Men jag kan inte berätta vad

han heter för då skulle han bli dödad.

Hon fortsatte att tala om sin bakgrund. Det som gjorde mig berörd var att hon redan som 16-åring började undervisa kvinnor och unga flickor.

– Vi levde då i flyktingläger i Iran. Vi var tio syskon. Eftersom det inte fanns några skolor i lägret och min mamma, som inte kunde läsa, hade beslutat sig för att hennes egna döttrar skulle gå i skola, flydde vi till ett flyktingläger i västra Pakistan. Där lärde jag mig att läsa. Säg mig vad du läser och jag ska säga vem du är, brukar jag citera. Jag var nu i tonåren och läste allt jag kom över: persisk poesi, Bertolt Brechts dramer och tal av Martin Luther King. Med mina läskunskaper började jag att arbeta som lärare i lägret. Jag lärde kvinnorna, inklusive min mamma, att läsa. Jag älskade att vara lärare. När jag fyllt 16, kontaktades jag av en välgör- enhetsorganisation som arbetade med att stärka kvinnor. De tyckte att jag skulle återvända till Afghanistan och sätta upp en skola för unga flickor. Det måste ske i stor hemlighet. Detta var ju under talibanernas styre.

Smugglades över gränsen

– Jag smugglades över gränsen in i landet och nu började mina lyckligaste dagar. Det var förfärligt att tvingas bära den heltäckande burkan och att leva under ständigt hot av den allstädes närvarande polisen. Men det var värt priset. För varje flicka som lärde sig läsa kände jag en stor glädje – ja, triumf. Strax innan 11 september 2001, fick jag hjälp med att sätta upp en klinik för kvinnor. När USAs trupper invaderade och bomberna föll, flydde talibanerna, men bomb- erna fortsatte att falla. Nu ersattes talibanerna av de krigsherrar, som tidigare styrt Afghani- stan. Kvinnornas rättigheter såldes ut. Många här i väst tror att brutaliteten mot kvinnorna började i och med att talibanerna fick makten, men detta är en stor lögn. Många av de värsta grymheterna begicks av den USA-stödda Mu- jahedin under inbördeskriget. De införde de lagar som förtrycker kvinnor och detta fortsatte under talibanerna. Men nu kom Mujahedin till-

” Vem som blir kallad terrorist eller fundamentalist beror helt på hur användbara de är för USA.

Malalai Joya med supporters i Kabul.

Malalai Joya talar på ett utomhusmöte i Melbourne, Australien.

baka till makten, stödda av USA. De började omedelbart att praktisera våldtäkt som straffmetod. Dessa krigsherrar har styrt Afghanistan allt sedan dess. De har etablerat ett parlament som bara är en kuliss.

– När jag satte upp min klinik för kvinnor insåg jag vad det handlade om. En lokal krigsherre sade att driva klinik var förbjudet eftersom jag var kvinna och kritisk mot fundamentalisterna. Jag gjorde det i alla fall. Dessutom beslöt jag mig för att ställa upp som kandidat till parlamentet. Jag fick ett enormt stöd av massor med människor. Och jag blev vald. Nu skulle jag kunna avslöja denna församling inifrån, tänkte jag.

Kände igen krigsherrar och fascister

– När jag kom in i parlamentssalen första gången kände jag igen en lång rad av de värsta förbrytarna – krigsherrar och fascister. Jag kände igen de som stiftat de kvinnofiendliga lagarna, de män som massakrerat civila afghaner. Några av dem var helt enkelt handplockade av Hamid Karzai, den tidigare oljemagnaten, som installerats av USAs militär för att styra landet efter deras diktat. Jag tänkte – samma åsnor med nya sadlar, ett gammalt afghanskt uttryck. I början var jag jättenervös för att tala. Men sen tänkte jag på alla kvinnor som lidit och fortfarande lider så på grund av dessa män. Jag började tala:

– Varför tillåter ni att kriminella sitter i denna församling. De är ju ansvariga för hur vi har det här i landet. De bör åtalas och ställas inför internationella domstolen.

Efter denna händelse är jag aldrig säker, berättade hon inför en andlöst lyssnande publik. Fundamentalisterna kunde inte tåla att en ung kvinna rev av dem masken inför det afghanska folket. Malalay Joya citerade Bertolt Brecht:

”Den som inte känner till sanningen är bara en dumskalle. Men den som vet vad sanning är och kallar det lögn är kriminell.”

– Det vanliga afghanska folket, menar hon, upplever ingen skillnad mellan talibanerna och de fundamentalister som regerar nu. Vem som blir kallad terrorist eller fundamentalist beror helt på hur användbara de är för USA. Det

finns två krafter som terroriserar kvinnor. Den antiamerikanska sidan kallas terrorister och de proamerikanska kallas hjältar.

Malalay, som vunnit en jordskredsseger i valet, bannlystes från parlamentet.

– Är detta demokrati? frågade hon oss alla från podiet i ABE.

Emot båda sidorna

Idag arbetar Malalay utanför parlamentet.

– Vi står mellan två fiender, ockupationsstyrkorna från skyn som fäller splitterbomber och uranvapen på oss och på marken har vi de fundamentalistiska krigsherrarna och talibanerna, som har egna vapen. Vi som står mitt emellan måste bli starkare. Vi är emot båda sidorna. Men om den ene fienden, ockupationsstyrkorna, drar sig bort, blir det lättare för oss att bekämpa de fiender som återstår inom landet. Det är fel att säga att Afghanistan kommer att kollapsa om USA drar sig tillbaka. Det pågår ju ett inbördeskrig. Folket är på min sida. Afghanerna vill att USA/NATO ska ge sig iväg. Många var hoppfulla inför Barack Obama men han har ju bara intensifierat kriget i stället för att minska det. USAs politik handlar om geopolitik. Afghanistan ligger i Asiens hjärta så det är oerhört viktigt att ha militärbaser i mitt land. Då kan de kontrollera Ryssland, Kina och Iran.

Jag frågade henne vad hennes namn betyder.

– Mina föräldrar valde namnet Malalay efter en kvinna som 1880 kämpade på fronten i kriget mot britterna. Hon var där för att hjälpa de skadade soldaterna. Hon blev dödad men britterna drevs slutligen ut ur vårt land. Mitt efternamn Joya har jag tagit efter den afghanske poeten Sarwar Joya som satt 24 år i fängelse och döddes slutligen.

Malalay Joya har givit ut boken *Raising my Voice* (Jag höjer min röst) Rider förlag. Vinsten går till kvinnors rättigheter i Afghanistan. Man kan sätta in pengar och stödja hennes arbete på www.malalayjoya.com/index1024.htm

En strategi för kvinnor och flickor behövs

Utdrag ur Pierre Schoris bok "Vägen ut ur Afghanistan" (Leopard förlag 2010). Texten publiceras med tillstånd av författaren.

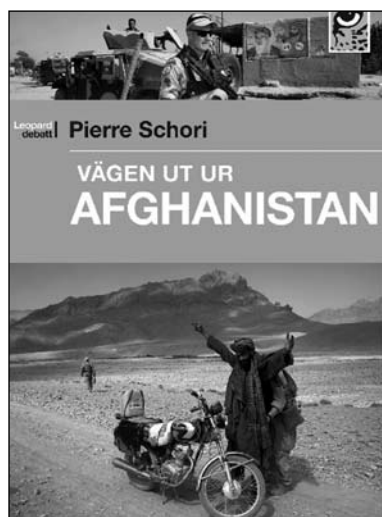
Att avsluta den militära insatsen innebär inte att lämna Afghanistan. Tvärtom, betydligt mer resurser frigörs för mindre kostsamma men livsviktiga, civila ändamål. Inte minst behövs en stor satsning på kvinnor och unga flickor. Entydiga rapporter från afghanska och internationella hjälporganisationer visar detta. I ett vittnesmål i den amerikanska senaten 24 februari 2010 konstaterade Human Rights Watchs representant i Afghanistan, Rachel Reid, att den aktuella trenden var negativ. Regeringen i Kabul hade givit politisk makt, höga positioner och straffrihet åt krigsherrar och konservativa krafter. Vidare hade hemliga avtal mellan extremister och kvinnoföraktande militära ledare kraftfullt underminerat de afghanska kvinnornas rättigheter och säkerhet. Reid ansåg att hoten mot kvinnors rättigheter kom från regeringen, före detta krigsherrar, talibanerna och andra väpnade grupper. Hon framförde också kvinnornas djupa besvikelse över att Obama i sitt stora decembertal inte nämnde något om kvinnornas situation. På samma sätt var kvinnorna frånvarande i den strategi från januari 2010 som utarbetats av Obamas specielle representant för Afghanistan och Pakistan, Richard Holbrooke.

De afghanska kvinnorna hade heller inte fått delta i den officiella afghanska delegationen till Londonkonferensen om Afghanistan. När Orsana Ashraf, grundare av medborgarorganisationen Humanitarian Assistance for the Women and Children of Afghanistan, försökte

komma med i delegationen fick hon höra vad så många andra kvinnor får höra överallt i världen: "*This isn't ladies' business; this is about security.*"

Sammantaget säger Human Rights Watch har kvinnornas situation i Afghanistan förvärrats dramatiskt under de senaste åren. Det hopp om förändring som fanns efter talibanernas styre har förbytts till en vardag där kvinnornas frihet inte längre är prioriterad. Fokus har flyttats till den väpnade konflikten istället för säkerhet för de civila och efterlevnad av lagarna. Trots all retorik och alla miljoner som lagts på de afghanska kvinnorna är läget för dem betydligt sämre. Shinkai Karokhail som suttit i parlamentet i Kabul sedan 2005 instämmer: "Kvinnorna är inte prioriterade, vare sig av vår egen regering eller internationellt. Vi är bortglömda."

Det märks också tydligt i den internationella debatten, att den ursprungliga strategin att krossa talibanerna,

främja demokrati och kvinnornas frigörelse har förbytt i en strävan efter stabilitet i form av en regering som har nått en uppgörelse med talibanerna och som tillåter de utländska truppena att lämna. I sammanhanget uttrycks fromma förhoppningar om att författnings skrivningar om kvinnors rättigheter måste respekteras.

Så länge kriget pågår, riktas fokus på andra ting, som maktkamp och maktspel mellan män och ren överlevnad för kvinnor och unga flickor.

SIDA samarbetar med FN:s utvecklingsfond för kvinnor, UNIFEM och stödjer även ett skyddat boende för kvinnor som utsatts för könsrelaterat våld, Women for Afghan Women. Särskilda insatser görs även för flickors möjligheter till utbildning genom SAK (Svenska Afghanistankommittén) och UNICEF.

Skulle kriget fortsätta liksom den svenska ISAF-insatsen finns emellertid risken att det officiella Sveriges insatser försvåras. Därför är det viktigt att öka satsningen via SAK som i årtionden har arbetat med unga kvinnor i nära samarbete med lokala organisationer. Just flickskolorna är framträdande för SAK:s verksamhet och fick 105 miljoner kronor från SIDA. "De reformer som var så positiva 2002-2005 har avstannat och man kan se hur utvecklingen börjat gå bakåt", säger Torbjörn Pettersson, SAK:s generalsekreterare. Han menar att det delvis hör ihop med det ökade våldet som begränsar kvinnors rörelsefrihet. "När vi har fått hot mot skolor har vi stängt dem tillfälligt. Sedan inleds förhandlingar via lokalsamhällen som protesterar mot talibanrörelsen. Ofta kan skolan starta igen efter någon vecka. Vi har haft tio skolor som varit stängda under en period men ingen har stängts permanent. Sammanlagt driver vi 400 skolor", berättar Torbjörn Pettersson (Svenska Dagbladet den 7 december 2009).

Nayak Girls i provinsen Bamyān är en skola för flickor. 911 elever går på skolan från årskurs 1 till sista året i gymnasiet (årskurs 1-12). Bild: SAK

ARMADILLO

Armadillo är en dokumentärfilm, en närgången skildring av en grupp danska soldater på en militärbas i Helmandprovinsen i södra Afghanistan. Filmen skapade debatt i Danmark om krigets innebörd och soldaternas beteende i pressade situationer. Den vann pris på Cannes-festivalen 2010.

Ianthe Holmberg

En armadillo är ett bältdjur, ett bepansrat djur som mycket väl symboliserar denna muromgärdade bas, helt avskild från sin omgivning och dess befolkning.

Filmen diskuterades då Cynthia Enloe föreläste i Lund i oktober.

– Vad var det som var oroande i filmen, undrade Cynthia som nyligen sett filmen i Stockholm. Dessa tankar följde på hennes fråga:

– Innan soldaterna ger sig av festar de om ordentligt med strippor. Är detta ett värdigt avsked för unga män som ska ut i världen och riskera liv och lem? Ett argument som ofta anförts för kriget är att befria de afghanska kvinnorna. Här förnedrar de kvinnor innan de lämnat det egna landet.

– Vem ordnade festen, undrar Cynthia, som alltid nyfiken.
 – Visste föräldrarna om den? Men man får tänka på att dessa unga män kommer att umgås tätt, vara beroende av varandra och måste då känna tillit. Den enskilde måste vara en i gänget och har inte råd att vara en outsider.

Alla är killar. De har mödrar och flickvänner, men inte hustrur och barn. Någon trodde att motsvarande svensk trupp skulle ha en annan sammansättning.

Väl framme är alienationen mellan bas och omgivning total. På den klaustrofobiska basen är livet ganska enahanda, men man kan förströ sig med porrfilm. Ibland ger man sig dock ut. Två soldater (de ser ut som pojkar), gevären i högsta hugg, frågar ut en äldre, motvillig koranskollärare som sitter utomhus med barnen framför sig.

– Vi kan inte prata, säger denne. Ni försvinner snart med era vapen. Talibanerna finns kvar.

Enda gången man skymtar kvinnor och barn flyr de från sin by. En liten flicka dödas av en granat. Man beklagar. Det är "collateral damage", oavsiktligt och oundvikligt i krig.

– Ni trampar ner våra fält, klagar en bonde nedanför muren. Och ni har dödat min ko. Den gav mjölk åt åtta personer.

Man undrar vad det är för säkerhet soldaterna är här för att skapa.

Afghanerna anonyma

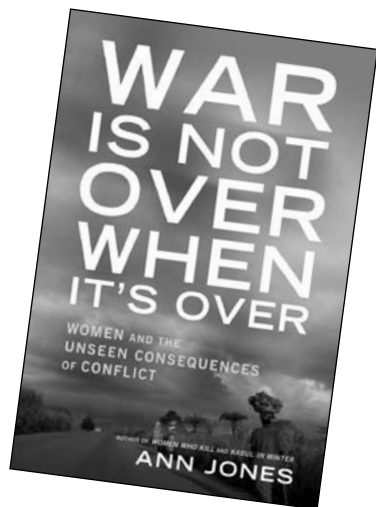
Afghanerna är anonyma, därför förleds man som tittare att identifiera sig med de danska soldaterna när de så småningom ger sig ut på styrkedemonstration. Det blir strid, adrenalinet strömmar till och flera fiender skjuts ihjäl i ett dike. Upprymda bearbetar de sina upplevelser vid återkomsten till basen helt utan medkänsla för de döda från byn. Det är förståeligt på ett plan – de har själva utsatts för dödsfara, men har vunnit slaget. Krig är ett helvete där man försätts i omöjliga situationer och agerar emot den värdegrund man tidigare sett som sin. Man kan inte vara säker på att man själv skulle agera annorlunda. Betyder det att den enskilde kan frikännas från ett personligt ansvar? Så vill vi heller inte se det. Det är inte lätt att få båda insikter att gå ihop. Vad vi kan göra är att sträva efter att ingen hamnar i sådana situationer överhuvudtaget. Krig löser inte problem.

Feministisk filmning enligt Enloe

En feministisk filmare, menar Cynthia, hade haft en kamera hemma för att följa reaktionerna hos familjer och flickvänner. För att kunna kriga måste man upprätthålla stridsmoral och självrespekt och där krävs bekräftelse från hemmafronten. Vid hemkomsten firades killarna som hjältar på stan med banderoller över gatan – "tack för insatsen", men hur påverkades deras nära relationer? Var mödrarna lika nervösa när de mönstrade en andra gång? Stannade flickvännen kvar när de försvann i ytterligare sex månader? Hur mödrar, hustrur och flickvänner reagerar är viktigt. Militära planerare är bekymrade över skilsmässostatistik bland sina trupper. Att ha en pappa i krigstjänst gynnar knappast familjelivet. Samtidigt är en soldatutbildning en stor investering och det är inte kostnadseffektivt om en soldat rycker ut enda gång.

Filmen berör inte heller konsekvenser för soldaten när han väl kommer hem. Hur går det för den traumatiserade unge mannen som stirrar upp från diket i stridens hetta? Vem tar hand om honom?

KRIGET är inte över när det är ÖVER

Ann Jones
War is not Over when It's Over
Metropolitan Books 2010

Författaren och fotografen Ann Jones har varit konsult till FN i frågor som rör genusbaserat våld och dess samband med militarismen. Hon tillbringade ett år på resor genom krigshärjade länder i Afrika, Östasien och Mellersta Östern som representant för International Rescue Committee (IRC) i enheten Gender-Based Violence (GBV). Under denna tid bedrev hon projektet "A Global Crescendo: Women's Voices from Conflict Zones" där hon gav kvinnorna tillgång till kameror så att de själva kunde dokumentera sin efterkrigstillvaro och förmedla denna dokumentation i lokala fotoutställningar.

Kvinnorna inbjöd myndighetspersoner till dessa utställningar och krävde handlingsprogram för förändring.

Hennes bok innehåller berättelser från de kvinnor i fd krigsdrabbade länder som hon träffat under sina resor i Elfenbenskusten, Sierra Leone, Liberia, Kongo, Thailand och Irak. När de officiella krigshandlingarna upphört i ett land fortsätter krigets verkningar för civilbefolkning-

en, särskilt för kvinnor och barn. De är skadade, våldtagna, bortdrivna från sina hem. Skolor och sjukhus är förstörda. Många barn är föräldralösa och har utsatts för övergrepp, de är traumatiserade och har berövats sin barndom. Nu är det fred men övergreppen fortsätter. Militären kontrollerar vägarna. Normala civila strukturer av lag och ordning upphör att gälla i krig och när kriget tar slut överför soldaterna sitt krigsbe- teende mot kvinnor och barn hemma. Krigets efterverkningar genomsyrar familjelivet. Män som själva utsatts för tortyr fortsätter att miss- handla, ja tortera, sin hustru och sina barn, i sorg och i ett raseri som egentligen gäller helt andra människor. Ett krig som en gång startats upphör aldrig, det drar sig bara tillbaka från den offentliga till den privata sfären och det våld som – ostraffat – utövas i hemmen mot barnen skolar in nästa generation till nya våldshandlingar.

FNs resolution 1325 från år 2000 fastställer att kvinnor ska delta på alla nivåer i fredsarbete och konfliktlösning. Dessvärre har denna reso- lution i praktiken ofta ignorerats med ursäkten "Vi har inte tid". Men FN-resolutionen 1820 från år 2008 som kräver "ett omedelbart slut på allt sexuellt våld mot civila" fokuserar också på det faktum att våldtäkterna hindrar kvinnor från att delta i det offentliga livet, ett deltagande som är av avgörande betydelse för att bygga en hållbar fred. Våldtäkter och andra övergrepp i krigstid – och i fred – är inte bara ett problem för kvinnor, det är en fråga om internationell säkerhet och fred. När det inte finns en hållbar fred finns ingen trygghet.

Boken är ett mycket upprörande dokument över krigets vanvett och borde läsas av alla världens beslutsfattare som sänder unga män ut i krig som aldrig tar slut.

Anita Lilburn

Coltan förlänger kriget i Kongo

Ianthe Holmberg

Det nuvarande kriget i Demokratiska Republiken Kongo bedöms vara den blodigaste konflikten sedan andra världskriget. Över fem miljoner människor beräknas ha dött pga krigshandlingar som utmärkt sig för utstuderad grymhet, eller av umbäranden orsakade av kriget.

Metallen coltan som bl a finns i mobiler spelar en stor roll i kriget.

Din mobil, kamera, dator eller flygresor kan ha bidragit till och förlängt konflikter, miljöförstöring och utrotning av djur i Kongo.

Utmärkande har varit förekomsten av barnsoldater och det stora antalet systematiska våldtäkter. 1100 kvinnor i månaden våldtas, menar man.

Konflikten tycks oändlig, driven som den är av ekonomiska intressen, inhemska som utländska. Det handlar om värdefulla råvaror och en av de mest eftertraktade mineraler som förlänger kriget är coltan.

Coltan smugglas ut genom Uganda och Rwanda, länder som kvarhåller trupper i landet för att bevaka sina vinster, medan regeringsmilis, poliser och rebeller tävlar om att roffa åt sig så stor andel som möjligt. Det rör sig om mycket pengar. När efterfrågan varit som störst har FN bedömt att rebellgrupper tjänar upp till 20 miljoner dollar i månaden. Den kongolesiska armén har egna gruvor, vars vinster hamnar i officerarnas fickor.

Coltan i mobiler, datorer och kameror

Coltan är en förkortning av Columbit tantalit, ur vilken utvinns tantal, en metall som används i en mängd elektroniska produkter som mobiltelefoner, datorer, jetmotorer och digitalkameror. Det är effektivt, har hög ledningsförmåga, smälter först vid mycket höga temperaturer och är opåverkad av kemiska angrepp.

Coltan är lättåtkomligt i markytan, vilket leder till att stora arealer förstörs. T.ex. finns coltan i vissa nationalparker, vilket inte hindrat utvinning, utan lett till att gorillor och elefanter drastiskt minskat i antal.

Stora företag i Europa tar officiellt avstånd från den illegala utvinningen och påstår sig kräva garantier från underleverantörer, men väl ute på marknaden är det nästan omöjligt att spåra vart coltanet tar vägen.

Eve Ensler, författare till "Vagina monologerna" (dramatiserade texter kring kvinnlig sexualitet) har engagerat sig för våldtagna kvinnors situation i Kongo.

Eve Ensler kräver våldtäktsfria mobiltelefoner

Ilanthe Holmberg

Inför en hearing hos den amerikanska senatens utrikeskommitté gav hon exempel på grymma övergrepp från milisens sida, som genom våld och våldtäkt slår sönder bygemenskaper för att kontrollera handeln med coltan.

– Jag tycker att jag har varit på en massa skrämmande platser, men inget jag sett går att jämföra med Kongo. Det är utan tvekan den värsta platsen på jorden att vara kvinna.

Vad kan man då göra utifrån? Är bojkott en väg att gå? Det tror inte Ensler. Området är alldeles för fattigt och invånarna skulle drabbas värst. Det skulle bara leda till mer våld.

Huvudsaken, menar hon, är att medvetandegöra omvärlden så att den börjar ställa krav på våldtäktsfria produkter. Folk bryr sig om vilken historia deras prylar har, om de bara känner till den. Man måste kräva mer av företagen som exploaterar råvaran. I vissa sammanhang tävlar de om moraliskt ansvarstagande, "corporate responsibility". De kan göra en hel del.

- De kan sätta ut vakter vid gruvorna.
- De kan utrusta kvinnor med enkla mobiltelefoner så att de kan rapportera till varandra när milisgängen är på gång.
- De kan framför allt göra hela kedjan i han-

deln transparent, så att ansvar kan utkrävas. Så länge köpare inte ställer krav på legal utvinning på rimliga villkor, kommer inte kriget att ta slut. Man kan göra en jämförelse med kriget i Bosnien. Där tog man itu med våldtäkter mot kvinnor på ett relativt tidigt stadium.

Hur kan det som händer i Kongo få fortsätta år efter år?

Våldtäktscenter öppnat

I februari i år öppnade Eve Ensler det första rehabcentret för våldtäktsoffer, City of Joy, i staden Bukavu i östra Kongo. Centret kommer att hjälpa ca 180 kvinnor om året att återupprätta sina liv efter att de våldtagits.

– Öppnandet av City of Joy innebär att Kongos kvinnor vänder sin smärta till makt, sa Eve Ensler vid ceremonin.

Våldet är komplext i Kongo

Ianthe Holmberg

SIDA har gett ut en intressant rapport, tyvärr än så länge bara på engelska, om våldet i den Demokratiska Republiken Kongo DRK, *The Complexity of Violence*, Våldets komplexitet.

Författarna, två svenska forskare, Maria Eriksson Baaz och Maria Stern vid Institutionen för globala studier i Göteborg, har intervjuat soldater på plats för att närma sig en förståelse av drivkrafterna bakom våldtäkter som begås mot kvinnor och barn i det våldsdrabbade landet. De intervjuade är regeringssoldater, eftersom de var den enda gruppen man hade tillgång till. Forskarna frågar sig:

- är kongolesiska soldater av sämre sort än soldater på andra håll?
- är våldet en spegling av ett utpräglat kvinnoförakt invävt i det kongolesiska samhället?

Systematiska våldtäkter som vapen i krig har erkänts internationellt som krigsbrott och brott mot mänskligheten, som ett sätt att förnedra fienden och tvinga till underkastelse.

De två författarna ser dock vissa problem med att så starkt fokus har riktats i Kongo mot det sexualiserade våldet som en våldskategori för sig, oberoende av andra former av våld som förekommer såsom massavrättningar, systematisk tortyr, tvångsrekrytering och tvångsarbete.

Om annat våld förekommer där människor slaktas urskillningslöst, barn som gamla, bör inte det väcka avsky och uppmärksammas på samma sätt?

Vill man få en så korrekt helhetsbild som möjligt av vad som händer i Kongo gäller det att också ta hänsyn till många faktorer, arméns struktur, hur det militära och det civila samhället samverkar, människors levnadsvillkor mm. En förenklad sanning är inte sann. Vi får leva med att verkligheten ofta är mer komplicerad än vi tror.

Brist på professionalitet i armén

En faktor att ta hänsyn till för att förstå våldets utbredning är arméns uppbyggnad och sätt att fungera. Här finns brist på professionalitet och utbildning som leder till bristande respekt från det civila samhällets sida.

Soldaterna är avskydda av civilbefolkningen, vilket i sin tur föder frustration hos soldaterna.

Det finns oklara strukturer med parallella befälskedjor som skapar förvirring och brist på ansvarstagande. Brist på ledarskap och disciplin leder till alkohol och droger då alla hämningar släpper.

Det finns heller inga rutiner eller mekanismer för att utesluta speciellt våldsamma soldater som är olämpliga att bära vapen. Gamla samhälleliga mönster och föreställningar förutsätter att en anställning ger förmåner som bör utnyttjas maximalt. Familj och släkt förväntar sig bli försörjda. Således är korruptionen inbyggd.

Fattigdom och tvångsrekrytering

Fattigdom, dvs att lönerna är låga och ofta inte ens betalas ut, leder också till att soldaterna tar från sin omgivning, med våld om så behövs. Man slåss om förmånen att tjänstgöra i ”rikare” områden, där det finns mer att ta.

Motivation saknas hos många som tvångsrekryterats eller som i brist på andra valmöjligheter låtit sig värvas. Många av de tjänstgörande har tidigare varit barnsoldater och är socialiserade till våldsutövning och plundring. De är förmodligen själva traumatiserade av det våld de utsatts för och som de själva utfört.

Straff förekommer sällan. Gränser för det tillåtna suddas ut. Soldaterna själva vet att våldtäkt är förbjudet och anser att kännbara straff är en nödvändig väg att gå. Men skulle någon arresteras för sina gärningar är det juridiska systemet undermåligt och tilliten till det svagt.

Våldtäkter ofrånkomliga

Författarna framhåller dock att fattigdom i sig inte är den främsta förklaringen till det sexualiserade våldet. Det handlar snarare om hur en militariserad manlig sexualitet ser ut och vilka uttryck den får.

En soldats könsdrift anses som en obändig naturlig kraft som i längden kräver tillfredsställelse, i och för sig inte ovanligt i militära kretsar. Normalt för dessa soldater är att betala för sex. I intervjuerna resonerar de att även om våldtäkt inte är något de skryter över, så är det ofrånkom-

ligt i sammanhang då de inte har tillgång till ”normalt” sex, t.ex. inte har pengar, och är alltså då i princip ”normalt”. Det blir ett sätt att återupprätta självkänslan, den egna manligheten och kontrollen, ett tankesätt som uppmuntras i sammanhang där en våldskultur härskar.

Andra faktorer finns som gör situationen än mer komplex. T.ex. att fastställa exakta händelseförlopp är inte alltid enkelt.

Det förekommer att kvinnor rapporterar våldtäkt för att få hjälp och stöd, kanske pga en svår social situation som inte är direkt relaterat till våldshandlingar orsakade av kriget. Det kan bli en form av utpressning. Sexrelaterat våld förekommer ganska allmänt utanför kriget, ofta inom familjen. Det är allmänt känt att våldtäkt ökar i samhällen i konflikt.

Vad bör göras

Vad bör då göras, enligt författarna? Omfattande insatser krävs:

- ta ett helhetsgrepp om problematiken kring brott mot mänskliga rättigheter, där våldtäkter ingår
- tillgodose behovet av reproduktiv hälsovård för kvinnor, inte bara de som utsatts för våldtäkter
- juridisk hjälp och upprättelse för offren
- utesluta våldsverkare ur armén och ta itu med brott mot reglementen
- förbättra utbildningen på alla nivåer och skärpa krav på professionalitet inom armén
- se till att lönesystemet fungerar effektivt
- förbättra relationerna mellan det civila samhället och det militära, t.ex. genom dialog
- erkänna att även soldater är utsatta för sexualiserat våld och har rätt till rehabilitering

Rapporten finns tillgänglig på nätet: www.sida.se Sök efter ”The complexity of violence”.

“Många har tidigare varit barnsoldater och är socialiserade till våldsutövning och plundring.”

Nedrustningsaktionen mot Maytime-laboratoriet

”Vi körde, med en liten båt, ut till det flytande laboratoriet Maytime, ett forskningslaboratorium, som drivs av Försvarets Forskningsinstitut. Detta är en mycket viktig del av kärnvapensystemet, eftersom det mäter och reducerar akustiska-, magnetiska- och värmeradarsignaler, som en Tridentubåt ger ifrån sig. Dessa signaler garanterar, att ubåten kan röra sig, utan att upptäckas under havsytan. Vi klättrade in genom ett fönster, som stod öppet, och som ledde till det första rummet, som var full av datorer och annan utrustning. Vi öppnade ett större fönster från insidan och kastade ut datorerna genom fönstret ut i vattnet. När vi kastade dem en och en var det en oerhörd känsla.

Här kastar vi byggestenarna till det globala förtrycket, som är Tridentubåtarna, den fria marknaden, exploateringen av barnen, militarismen, tredje världens skuld... Vi kastade ut allt som gick att kasta: alla datorer, telefoner, faxmaskiner. När vi var klara tog vi fram våra termosar, våra mackor och väntade på polisen.”

Detta brev lämnades på platsen i forskningslaboratoriet Maytime.

”Vi vill göra det fullständigt klart att vår aktion inte är politiskt motiverad (trots att vi inser att den har en politisk dimension). Vår aktion baseras huvudsakligen på legala och etiska grunder nämligen att Storbritanniens Trident kärnvapensystem är ett system som förbereder massmord på oskyldiga civila i generationer framöver. Vi anser att Trident-systemet är etiskt oförsvarbart. Det är olagligt enligt internationell lag. Som älskande, kännande, mänskliga varelser är vi ansvariga för att försöka göra allt som står i vår makt för att förhindra Tridentsystemet att operera och att vår aktion är säker, icke-våldslig, öppen och ansvarsfull.

Vi har, alla tre, provat alla möjliga andra metoder under många år för att rätta till det som är fel. Vi har demonstrerat mot dessa kärnvapen, skrivit och publicerat artiklar, arrangerat möten, delat ut flygblad till vanliga människor och till militären. Vi har besökt parlamentsledamöter. När vi insåg att våra parlamentariker inte skulle agera. Vi har provat alla möjliga vägar att stoppa detta ohyggliga hot och misslyckats. Därför ser vi ingen annan väg än att själva göra en direkt nedrustningsaktion.

Vi har beslutat att nedrusta den teknik som gör det möjligt för Trident att operera. Vi gör det i en tid när våra länder är i krig på Balkan (NATO-länderna England, Danmark och Skottland). Vi har med fasa läst om diskussionerna att använda kärnvapen mot mål i Serbien. Vilken konflikt det än handlar om är det fel att använda kärnvapen.

Vi kommer att försöka nedrusta det flytande laboratoriekomplexet i Loch Goil så att det inte ska kunna bidra till att Trident ska kunna operera med sina massförstörelsevapen.”

Angie Zelter, Ulla Röder, Ellen Moxley

Angie inspirerar till motstånd

Agneta Norberg

Angie Zelter fick Right Livelihoodpriset 2001.

Första gången jag träffade Angie Zelter var på en europeisk konferens Kvinnors organiserade motstånd mot militarism och krig i Amsterdam 2001. Två dagar i slutet av januari befann jag mig bland glada, medvetna, inspirerande kvinnor från Nederländerna, Storbritannien, Tyskland, Belgien, Spanien. Inledningsvis satt vi i en ring och berättade om vad vi i varje land såg som den allra viktigaste fredsfrågan. Vid min

ena sida satt en livlig, gråhårig kvinna med de gladaste ögon man kan se. När Angie, som hon hette, började tala, insåg jag, att jag levt i en glaskupa, utan att riktigt inse vad som pågick i världen. Hon presenterade sig själv som en brittisk fredsaktivist, och att hon grundat motståndsgruppen Trident Ploughshares.

– 1996 var jag en av tio kvinnor som gjorde ett Hawk jetplan obrukbart med en ham-

mare. Planet skulle säljas till den indonesiska armén, som ockuperat Östtimor sedan många år. Vi slog sönder radar-kontrollen, noskonen och de delar av vingarna där bomberna apteras. Vi målade planet med fredssymboler, avslutade det hela med att dansa runt planet och sedan ringde vi pressen.

Nästa berättelse gjorde mig andlös. Den handlade om hur Angie tillsammans med två

andra kvinnor tagit sig ut till ett flytande forskningslaboratorium för Tridentubåtar i Faslane, Skottland, klättrat in genom ett fönster och kastat ut all utrustning genom samma fönster – datorer, faxmaskiner, telefoner... rubbet. Jag reste hem till Stockholm full av inspiration och lust att börja göra något. Hösten 2001 hade jag glädjen att möta Angie igen. Hon kom nämligen till Stockholm tillsammans med Anne Moxley och Ulla Röder för att ta emot det alternativa Nobelpriset, Right Livelihood Award. Priset fick de för sitt modiga agerande vid Tridentubåten.

För allt hon genomfört har hon arresterats ett hundratal gånger och suttit många perioder i fängelse. Hon har skrivit en bok om sina erfarenheter "Trident on trial".

Och nu är Angie Zelter tillbaka i Sverige igen efter tio år. Hon reser runt i Sverige i februari månad, tillsammans med medlemmar i Ofog för att berätta om den stora internationella konferens som ska hållas i Luleå i juli 2011. Jag frågade henne varför det var viktigt att komma till Sverige.

– Det viktigaste skälet är att jag misstänker, att det svenska folket är rätt okunnigt om hur djupt Sverige är inblandat i att stödja NATOs krigsförberedelser.

– Jag vill inspirera till att göra motstånd mot militariseringen av Sverige. Jag hoppas

Right Livelihood Awards 2001 Ulla Röder, Angie Zelter och Anne Moxley. Motivering: "... För att ge en praktisk modell för principfast, öppna och icke-våldsamma direkta insats för att befria världen från kärnvapen."

att vanliga svenskar, som aldrig tidigare brytt sig, ska aktivera sig och pressa den svenska regeringen att ändra sin militaristiska politik. Klimatförändringarna är ju ett starkt skäl eftersom militären står för 50 procent av utsläppen. Vi måste stoppa alla krigs förberedelser var de än är. Här i Sverige betyder det att stoppa NATO.

Jag frågade henne särskilt vad hon ville säga till de svenska kvinnorna om NATOs operationer i Sverige.

– NATO är ju ett mycket tydligt exempel på ett patriarkalt, militärt sätt att tänka; att lösa konflikter genom militär styr-

ka. Detta är ett mönster, som världen sett i årtusenden, med ohyggliga konsekvenser. Problemen som världen står inför och hotar allt liv på jorden kan inte lösas militärt. Nu är det dags för kvinnorna att kräva förändring. Vi måste stärka fredskulturen och detta betyder att vi måste, med icke-väld, gå emot alla förberedelser för krig. Jag hoppas att så många som möjligt kommer till Luleå i sommar.

Delar av Angie Zelters föreläsning finns på annan plats i denna tidning.

NATO-bombningarna i Norrbotten

– Militären grisar ju ner och lämnar gamla grejor efter sig, sånt som de inte använder.

Samekvinna

– Jag tycker att vi ska ta hem våra soldater från Afghanistan. Jag skulle inte vilja att mina barn skulle ge sig iväg och kriga till t.ex. Afghanistan.

Johanna Lindgren

– Jag blir så arg, så jag vet inte hur jag ska kunna berätta hur hemskt jag tycker att det är att de tillåts att flyga, spy ut avgaser ja, förgifta vår miljö.

Edla Lantto

– Ungdomarna är förståndiga som gör motstånd. De är rätt ute. Vi måste uppmärksamma det här i tid innan det går för långt. Vi måste bevaka vad som händer.

Thea Wanhatalo

Gun-Britt Mäkitalo, *känd fredsaktivist och medlem i Kvinnor för fred i Kiruna, har intervjuat tre kvinnor om NATO och bombningarna i Norrbotten.*

– *Krig löser inga problem*

Johanna har inte lagt märke till några flygstridsövningar, men svarar gärna på frågor. Bild Gun-Britt Mäkitalo

Johanna hade aldrig blivit tillfrågad om vad hon ansåg om NATO eller fått frågor om vår neutralitet. Men hon hade ingenting emot att svara på några frågor.

När jag frågade om vad hon tyckte om att man övade krig här i norr såg hon ingenting positivt med det. Ja, hon tyckte t.o.m definitivt illa om själva ordet militär.

Om Sverige och neutraliteten säger hon:

– Sverige har varit ett neutralt land, men nu blir vi mer och mer involverade i vad som händer i världen. Jag tycker att Sverige ska vara neutralt. Jag tror att vi blir mer utsatta om vi inte är neutrala. Det har ju blivit vardagsmat med alla krig.

– Invandrarna här i Norrbotten, som flytt från krig, känner sig nog hotade av att NATO och USA övar här. Vi ska inte vara delaktiga i att öva för krig.

– Jag tycker att konflikter ska lösas genom dialog. Krig löser inga problem. Jag tycker att vi ska ta hem våra soldater från Afghanistan. Jag skulle inte vilja att mina barn skulle ge sig iväg och kriga till t.ex. Afghanistan. Ja, jag är så starkt emot krig att jag inte tycker att barn ska leka krig överhuvudtaget. Jag brukar säga åt dom att sluta när de gör det. Men de matas ju med krig på filmer och datorspel. Så vi blir alla avtrubbade. Och jag tycker inte att vi ska gå med i NATO för allt sedan jag var liten har jag hört att NATO bombar och det är skrämmande, tycker jag. Jag är också emot kärnvapen.

– Jag tycker det är bra att ungdomar protesterar och att de vågar säga ifrån. Men de utsätter sig ju också för fara. Själv är jag inte en sådan person som ställer mig upp och protesterar på det sättet. Jag kan nog tänka mig att skriva insändare och dikter t.ex. Men jag beundrar de som agerar. De är otroligt duktiga.

– *Vad har NATO här att göra?*

Jag träffar Thea en solig januaridag i Kiruna. Jag tar sparken och i ett huj är jag hemma hos henne för hon bor längst ner i en backe.

Thea är pensionerad folkhögskollärare och har en hel del funderingar kring frågan om NATO, stridsövningar och Sveriges neutralitet.

– Jag blir verkligen förargad, svarar hon, när jag frågar vad hon anser om de ständiga flygövningarna i luftrummet. Jag undrar verkligen – vad har de här att göra och varför är de så angelägna att komma till oss? Vad är dom ute efter? Det verkar som att man förbereder för något i framtiden, att man är här för att lära känna dessa trakter. Om ett behov skulle uppstå, då kan dom använda Sverige. Det är vad jag tror. Jag tycker det är väldigt dåligt att Norrbotten har blivit ett träningsområde för alla möjliga länder. Jag tycker att de som har ansvaret för att det blivit så här har stora brister. De skulle vara mer vaksamma. De säger att det ska bli arbetstillfällen... men arbetstillfällen på grund av att andra makter kommer hit... man ska väl inte ta jobb till vilket pris som helst? Om jag fick ett arbete på så sätt skulle jag inte vilja ha det.

– Man vet ju inte vad de har för syfte och vad de har för med sig för utrustningar. Jag vet att det finns stora områden i USA där de skulle kunna öva. De skulle inte behöva komma hit. Jag har rest runt i USA och sett att de har egna stora områden.

Jag frågar Thea om hon vet vad North European Aerospace Testrange och Esrange är.

– Esrange, vet jag vad det är, för jag har varit på studiebeök där en gång och jag blev mycket imponerad av den enorma avancerade utrustningen de hade där. Jag tror att de håller på med forskning, att de skickar upp olika saker med ballonger och satelliter och får svar på många experiment. De kollar väderleken, ozonet... North European Aerospace Testrange vet jag inte vad det är.

Om Afghanistan har Thea följande att säga:

Thea läser Vi Mänskors NATO-nummer!

Bild: Gun-Britt Måkitalo

– Om det är så att de är här för att träna krig för att åka till Afghanistan för att kriga så innebär det ju att Sverige för krig. Men vi i Sverige vill ju inte ha krig. Men är vi med i Afghanistan så för vi ju krig. Det är ju hemskt att skicka våra pojkar och flickor för att döda eller dödas. Det kostar mycket att delta i detta krig. Men en del åker ju dit för att tjäna pengar.

– Jag tycker att Sverige ska ha ett försvar, värna om vårt och vara neutrala – helst.

– Jag tycker inte att vi ska vara med i NATO, för de är ju inte neutrala. NATO är en kärnva-penmakt och vi ska inte ha kärnvapen. Blir det krig med kärnvapen betyder det människans förintelse.

– *Vi har sålt ut vårt län*

Edla och Agda tar en paus i isfåtöljen. Märk duvan! Bild: Gun-Britt Mäkitalo

Att det är en aktivist, som bor här i den lilla lägenheten en bit från centrum i Kiruna förstår man direkt, för det första som möter en är en anslagstavlan i hallen. Där sitter urklipp om miljön och på köksbordet ligger en namnlista mot uranbrytning.

Vi har avtalat att jag ska hälsa på henne och höra vad hon anser om NATO och övningarna i Norrbotten. Den annars så vänliga Edla, blir riktigt arg, när hon ska förklara för mig vad hon tycker om de ständiga flygövningarna.

– Jag blir så arg, så jag vet inte hur jag ska kunna berätta hur hemskt jag tycker att det är att de tillåts att flyga, spy ut avgaser ja, förgifta vår miljö. Dessutom har vi sålt ut vårt län, så

nu kommer flyg från alla möjliga länder. Och det är klart, vi har ett stort område. Det är glest befolkat så det är ju idealiskt. Jag tycker inte att världens största krigsmakt ska komma hit och öva. De tränar förmodligen för att de ska kunna ge sig iväg till Afghanistan och bomba. Ja, och våra svenska soldater ger sig också i väg till Afghanistan. Det är ju fel. Men det är en annan sak också. Arktis, har jag hört, har mycket olja och andra viktiga mineraler. Och Ryssland ska stängas in... ja, man ser Ryssland som en fiende. Och så säger de att det ska ge arbetstillfällen... ja, det är möjligen hotellen och restaurangerna... militären har börjat ta mycket större plats nu. Och det påverkar ju miljön. Arbetet med vindkraft har t.ex. stoppats.

– Militären som jag sa, har fått väldigt stor plats här i norr. Ta t. ex. det stora provområdet NEAT där de utprovar förarlösa plan. Jag vet att den typen av plan används i Afghanistan. Man provar missiler också. Det är ju ett jättestort fält, som sträcker sig från Esrange till Vidsel. De samarbetar ju numera med Försvarets Materielverk – FMV och Swedish Space Corporation. I Esrange skickar de upp raketerna och ballonger och satellitstationen tar ner informationer från andra länder.

– Våra svenska stridsflygare har ju varit och tränat krig i USA också. Varför ska vi som är alliansfria öva krig i USA? Jag vill absolut inte att vi ska gå med i NATO, som är världens största militärmakt och som har kärnvapen. De ska heller inte komma hit till vårt land och öva krig. Det vill jag absolut inte. Nu är det hög tid att tänka i fredliga former. Vi måste börja tro på dialog mellan människor. Jag vill att vi ska ha en stor civil räddningskår, vi ska prioritera vår hälsa, vår framtid med bra mat och rent vatten, ren luft och bekämpa fattigdomen för alla.

Samekvinnor funderar över militarismen i Norrbotten

Ylva Sarri, samekvinna från Kiruna. Bild Ilona Riesz

Ilona Riesz är aktiv i Kvinnor för Fred och bosatt i Kiruna. Hon har ställt ett tjugotal frågor till sex samekvinnor som hon känner. De är mellan 40 och 78 år gamla. Tyvärr var det bara en av dessa kvinnor som ville ge sitt namn. De övriga ville vara anonyma. Ilona har gjort en sammanställning över svaren.

Flygövningar i vårt luftrum. Vad tycker du?

Jag har mest reflekterat över helikoptrarna för de stör renarna. Vi borde ha samtal om att det pågår verksamhet som stör.

Ja, jag upplevde plan som flög väldigt lågt efter varann med många ljudbangar. Hunden kröp under farstubron. En annan hund blev så skottträdd av detta att han inte kan användas till älgjakt något mer.

2010 flög de inte lika lågt som tidigare men det var väldigt många ljudbangar - usch - det var otäckt.

Har du någon idé om varför man gör stridsövningar här i Norrbotten?

Nej, jag har ingen idé. Jag följer inte med.

Kanske för att föra krig, försvara Sverige, försvara andra länder...

Kanske för att det är glesbygd... stort luftrum och få som protesterar.

Lite folk som bor här... öppet landskap... kallt.

Det kalla kriget är slut. Vem är fienden, som man gör dessa övningar för?

Har ingen uppfattning om vem fienden kan vara.

Kanske Sovjet... kanske terrorismen, men man kan ju inte föra krig mot terror.

Kanske för att hjälpa andra att försvara sig.

Vi har inga fiender – ja, ingen direkt utpekad i alla fall.

Ja, inte just nu men vi blir nog mer och mer utsatta för terrorister ju mer vi blir inblandade. Afghanistan kriget är ju helt galet. Fredsstyrka med human hjälp tycker jag.

Tycker du att det är bra eller dåligt att Norrbotten blivit träningsområde för många länder?

Det är inte bra för renarna eller turismen. Men det är nog bra för soldaterna men dåligt för oss andra.

Det stör ju renarna så det är inte så bra. En gång hittills har en sameby blivit varnad inför övningarna.

I januari 2010 skingrades en renhjord när de hade stridsövningar. Soldaterna hjälpte till att samla renarna igen. Jag förstår inte vad detta ska vara bra för. Krig har aldrig löst något problem.

Tror du att det blir fler arbetstillfällen?

För hotellen – ja. För de bor ju på hotellen. Ja, det kan väl bli lite mer arbete för de som bor i Vidsel eller i Luleå men inte i övriga länet. Men det är ingenting jag lagt märke till.

Det blir ju inga långvariga jobb. Några får viss sysselsättning, kanske matlagning.

Har just du fått något jobb på grund av att militären är här?

O, nej ingenting alls.

Kan du säga nåt som inte är så bra med att militären är här?

Ja, de grisar ju ner och lämnar gamla grejor efter sig, sånt som de inte använder.

Se på de gamla militäranläggningarna, där står gamla bilar och byggnader och skrotar.

Vet du vad North European Aerospace Testrange är för något?

Ingen av de tillfrågade visste vad detta var.

Vet du vad Esrange är?

Det är för raketer och ballonger. Många arbetar där. Det finns samarbete med hela världen.

Vad tänker du när du läser att ungdomar gör motstånd mot USAs bombfällningar?

Är det Greenpeace? Det är bra att ungdomar har en uppfattning. De är fina, upplysta, kloka. Jag har läst att de demonstrerade när det var övningar vid norska gränsen. Det är bra tycker jag. Ungdomar har alltid gjort motstånd. Jag har inga fördelar av att militären är här.

Skulle du tänka dig att protestera mot detta?

Om det påverkar renskötseln – ja.

Jag har inte tid. Jag har aldrig varit den som demonstrerat.

Det är långt från mina dagliga göromål. Men jag kanske kan tänka mig att demonstrera mot nedläggningen av lasarettet och mot uranbrytningen. Ja, jag skulle kunna tänka mig att demonstrera.

Men viktigt HUR man gör det.

Om du får veta att dessa flyg kanske tränar för att fälla bomber i Afghanistan – vad tycker du då?

Helt fel, men man vet ju att de håller på. Jag tycker inte om det. Ingen har något där att göra.

Oj, det är ju förskräckligt. Men det är för få som vet och engagerar sig. Det är ingen bra idé.

Man säger ju att man inte vill ha krig, så varför träna med stridsflyg?

Sveriges stridsflyg var på andra sidan jordklotet och tränade krig tillsammans med USA för ett par år sedan. Vad tycker du om det?

Visste inte detta. Glad att inte veta. Vi ska inte delta på så sätt. Pengar är roten till allt ont. (Bibeln). Militären behöver inte finnas alls, eftersom vi inte kan försvara oss. Jag tycker inte att de behöver träna alls.

Det är ju bättre att de tränar i Nevadaöknen för ingen bor där. Fel form att ha stridshandlingar, utan genomtänkta strategier för vad man gör – prata med varandra!

Ska Sverige ha ett försvar tycker du?

Det beror på vad för slags försvar. Det är inte försvar att lära sig att kriga – man ska lära sig att förhandla. Vår demokrati (som håller på att försvinna) behöver försvaras. Tycker nog att vi ska ha ett försvar och inte lägga ner militären.

Det handlar bara om arbetstillfällen.

Har militären någonsin kunnat stoppa ett krig? Besökte Albanien på 70-talet för att studera kommunismen. Då förstår man hur viktig vår demokrati är.

Ska vi gå med i NATO?

Nej, absolut inte. Vet inte vad syftet med NATO är. Det är väl knappast ett försvar för OSS. Tyvärr är vi redan med och det känns obe-

Internationellt aktionsläger mot NEAT 22-29 juli i Luleå

Europas största militära övningsfält NEAT (North European Aerospace Testrange) sträcker sig från Luleå till Kiruna. Här övade US Air Force bombkrig under juli 2010, och här genomförde kärnvapenalliansen NATO sin största flygövning 2009. På NEAT övas också med de av civilbefolkningarna i Afghanistan och Pakistan så hatade förarlösa bombplanen.

De krig som förs i bl a Afghanistan och Irak tränas för och förbereds här. Det är inte en värdig utveckling när vår avancerande

teknik används till att maximera skadan och utsattheten för de på marken och minimera riskerna för angriparen.

Krig förbereds och tränas för här - då är det också möjligt och nödvändigt att stoppa det härifrån. Välkommen att tillsammans med oss avslöja NEAT som den krigsförberedelseplats det är och skapa en framtid fylld av hopp och alternativ!

Arr: Ofog www.ofog.org www.warstartshere.com

hagligt. Med denna regering är vi redan där. Tolgfors verkar lika krigisk som Bush. Nej, vi har ju klarat oss hittills när Ryssland var vår fiende.

Ska vi ha kärnvapen?

Vi ska inte ha några vapen alls. Men militären måste ju finnas för att rustningsindustrin finns. Vi kan inte försvara oss den dagen det blir krig. Vi måste ha förtroende för varandra.

Har någon frågat dig någon gång om vad du anser om stridsövningarna här i Norrbotten?

Nej, aldrig. Bara nu genom Ilona. Men jag har sett på demonstrationer i TV och tidningar. Men aldrig är det ett samtalsämne när folk kommer in i affären t.ex. och sitter och pratar – aldrig pratas det om militären.

Skulle du vilja att din dotter eller son krigar i Afghanistan eller i något annat land?

O, neeej. Jag skulle inte vara glad och jag skulle avråda. Men jag vet att man inte kan råda barn. Nej, usch nej, inte kriga någons – FRUKTANSVÄRT!

FAKTA OM NEAT

NEAT – Nort European Aerospace Testrange – består av Esrange och Vidsels provområde inom Älvsbyns kommun. Det är det största stridsövningsområdet i Europa med sina 24000 kvadratkilometer. Här utprovas förarlösa plan, robotar och annan krigsmateriel.

NEAT drivs av Försvarets Materielverk, FMV och Swedish Space Corporation, SSC.

Stridsplan flyger ständigt över Åskilje

Bojan Kärrman, 83 år, kontakter Vi Mänskor och berättar att stridsplan gör flygövningar över byn Åskilje i södra Lappland.

Byn ligger i närheten av Storumans flygplats, som stängdes för civiltrafik under förra året. Bojan undrar förstas varför det så ofta är stridsplan i luften nuförtiden. Så var det inte förr.

Stridsplanen brukar börja synas vid 6-tiden på morgonen och försvinner vid 12-tiden på dagen. Bojan har inte kunnat identifiera planens nationalitetsbeteckning.

Den tidigare översten Per Blomqvist bekräftar att övningsområdet sträcker sig från norra Norrbotten och slutar någonstans vid Storumans flygplats.

Snart är det förarlösa flygplanet Neuron här

Obemannat flyg utvecklas nu i ett europeiskt tekniksamarbete, där flygplanstillverkaren Saab har en nyckelroll. Det nya planet, kallat Neuron, kostar 3,7 miljarder kronor.

USA använder förarlösa flygplan för spaning och missilattacker i Afghanistan och Pakistan.

Neuron är resultatet av ett samarbete mellan flygplanstillverkare och militären i sex europeiska länder, bl. a. Sverige. Provflygningar kommer kanske att genomföras redan nästa år i Frankrike och senare i Vidsel.

– Neuron är ett steg framåt för svensk flygindustri, säger Jonas Hamberg, projektledare på Saab. En del av den teknik som utvecklas kan leta sig in i vidareutvecklingen av det svenska stridsflygplanet JAS 39 Gripen.

Problemet är militarismen

Angie Zelter

Angie Zelter (född 1951) är aktuell med boken "Trident and International Law: Scotlands obligations". Boken diskuterar Storbritanniens kärnvapenförsvar i Skottland. Ett av "Trident Ploughshares" huvudargument mot kärnvapenindustrin är att det är omoraliskt av en stat att använda kärnvapen och att det strider mot internationell rätt. Texten nedan är delar ur en föreläsning Angie höll i år i Sverige.

Världen står inför många globala kriser i dag: kärnvapenspridning, krig, terrorism, ekonomisk hårdsmälta, miljöförstöring, avskogning, utrotandet av djur, klimatförändring. Allt hör samman på flera sätt och ingen enskild nation kan ensam lösa problemet. Miljoner människor lider och lever i kronisk fattigdom, dålig hälsa och konstant våld.

Våra politiska ledare har tagits över av en liten, mäktig och rik elit av bankerna, vapenhandlarna och andra stora företag som har som viktigaste uppgift att maximera vinsterna. Denna utsugande och aggressiva ekonomiska tillväxtmodell som har påförts världens befolkningar i världens alla hörn gör att människor lever i fattigdom och är farlig för en stor del av världens befolkningar och för miljön.

Denna perversa och förvrängda tävlan för att tjäna pengar förhindrar internationellt samarbete, som behövs för att förändra våra samhällen och att vi kan agera för nationernas bästa för ögonen.

Klimatkaoset som idag är så uppenbart är den sista uppmaningen till oss alla att vakna.

Vi måste ändra vår ekonomiska struktur och skapa en demokratisk kontroll över våra ekono-

miska tillgångar. Dessa förändringar är nödvändiga för att ta bort den press som driver mäktiga företag till att sätta ekonomisk vinst före mänskliga rättigheter och hållbar utveckling.

Det handlar ytterst om att vi inte kan äta eller andas pengar. Vi måste inse att konflikter alltid kommer att finnas – det är en del av livet – men vi måste hantera konflikterna på ett kreativt sätt och utan våld.

Alla måste bli aktiva

Vi måste alla bli aktiva; lokalt, internationellt, socialt, ekonomiskt och politiskt. Allra först måste vi hålla oss själva informerade och kunliga, därefter måste vi agera ansvarsfullt för de förändringar vi måste göra.

"För att ondskan ska bestå räcker det med att goda människor inte gör någonting." Edmund Burke.

Jag har inte tid här att ta upp de stora finansiella förändringar som behövs i de finansiella strukturerna för att få demokratisk kontroll över ekonomi och penningcirkulationen. Jag vill i stället koncentrera mig på det militärindustriella komplexet som verkligen har misslyckats med att ta upp våra verkliga säkerhetsbehov utan i stället förstör världens resurser genom att iscensätta destruktiva krig runt hela vår planet och ställer upp med militärer för den fortsatta exploateringen av våra naturresurser. Förra året

fick militären 1,53 triljoner dollar. Det är en summa som inte är gripbar. För att få perspektiv på denna summa kan man jämföra det med att Världstoppmötet om mat (World Food Summit) uppskattade att 30 miljarder dollar per år skulle räcka för att utplåna hungern i världen. Detta är vad militären ger ut på en enda vecka.

Vi kan inte fortsätta på detta sätt, vare sig ekonomiskt eller miljömässigt. Vi kan inte fortsätta på detta sätt socialt heller. Denna aggressiva, stridsgalna, kontrollmentalitet har förvrängt vår värld alldeles för länge.

”Varje vapen som tillverkas, varje stridsfartyg som produceras, varje raket som avfyras, är en stöld från de som går hungriga och inte får mat, från de som är frusna och inte får kläder.”

Dwight D Eisenhower

Låt mig använda USAs och NATOs militär som exempel på ett stort problem som vi måste handskas med. Ja, det handlar om dig och mig, eftersom det är våra länder som bidrar till detta problem och för att vi kan göra något åt det. Det är vårt ansvar. Jag fokuserar på USA eftersom de är drivkraften inom NATO och påverkar oss alla i Europa.

USA kallar sig själv världens polisstyrka och den enda supermakten. USA har ca 1000 militärbaser i 63 länder och ockuperar runt 12,1 miljoner hektar.

“USA har 1000 militärbaser i 63 länder och ockuperar runt 12,1 miljoner hektar. Pentagon är faktiskt den allra största jordägaren i världen.”

Pentagon är faktiskt den allra största jordägaren i världen och också NATOs viktigaste makt.

Många, många människor runt om i världen, är till skillnad från sina regeringar, mycket olyckliga över denna militära ockupation. De är inte glada över den prostitution eller de våldtäkter som utförs runt militärbaserna eller trafikolyckorna som berusade soldater står för eller för miljöskadorna som uppstår genom att dessa baser finns på deras landområden. Plötsligt upplever de att de är militära bombmål, indragna mot sin vilja i några andras militära dispyter.

MINI-NATO är på gång

Premiärminister David Cameron, Storbritannien, stod värd för ett möte med alla nordiska länder, inklusive de baltiska staterna, den 19-20 januari 2011. Mötet hölls för att konsolidera en nordisk allians med gemensamma intressen. Länderna ska samarbeta kring att bevaka luftrummet, havsområdena, säkerheten i norra nordområdena,

cybersäkerhet, samträning av utrustning och trupper mm. Skälet till detta intimare samarbete sägs vara den ökande spänningen i Arktisområdet. Några anser att det är en del i den pågående smyganslutningen av Finland och Sverige till NATO.

Källa: Britain Speareheads "Mini-NATO" in Arctic Ocean, Baltic Sea www.arctisecurity.org

Ingrid Segerstedt Wiberg

fredsaktivist och antimilitarist

Ingela Mårtensson

Ingrid Segerstedt Wiberg dog i maj förra året. I år skulle hon fylla 100 år. Hennes långa liv präglades av engagemang för flyktingar, fred och FN. Hon tillhörde en generation som fick uppleva två världskrig och det satte sina spår.

Ingrid skrev inte någon självbiografi. Men hon gav ut boken "Utkastad och fri – minnen 1945-55" som beskriver hennes tankar och upplevelser under de åren. Denna artikel bygger på uppgifter från den boken.

Ingrid berättar om hur kvinnor mitt under första världskriget träffades i Haag för att protestera mot vanvetet. Ur mötet växte Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet (IKFF). Ingrid anslöt sig tidigt till den svenska sektionen.

Hon nämner mötet i Haag därför att hon *"vill visa att kvinnor när det varit fråga om fred ofta gått tvärs mot strömmen"*. Samtidigt konstaterar hon att *"ingen som på allvar önskat arbeta för fred har undgått att någon gång få kommuniststämpel oavsett politiska sympatier i övrigt. Fredsarbete innebär ju ofta att man tvingas ta avstånd från det militariserade samhället."*

I nära anknytning till IKFF och ofta i någon form av personunion arbetade de kvinnor, som hade samlats kring veckotidningen Tidevarvet och Medborgarskolan vid Fogelstad. Deras politiska organisation hade först varit "Frisinnade kvinnor", som förvandlades till Svenska Kvinnors Vänsterförbund (SKV) och byggde huvudsakligen på samarbete mellan olika starkt skiftande vänsterinriktningar. Ingrid var med i den lokala avdelningen i Göteborg. Ordförande i SKV var länge liberalen Kerstin Hesselgren som också var engagerad i IKFF.

Samtliga dessa kvinnor höll under kriget drömmen om den kommande freden.

För många av kvinnorna i IKFF och SKV var det enligt Ingrid en given sak att bygga vidare på krigsårens erfarenheter och att försöka överbrygga motsättningarna mellan öst och väst.

KDV-kongress 1948

1948 hade Kvinnornas demokratiska världsförbund (SKV:s internationella organ) kongress i Berlin. Ingrid var en av de svenska deltagarna. Samma år arrangerades ytterligare en kongress i Prag och Ingrid var även där en av SKV:s representanter. Vid invigningen fanns bara Ingrid och två norskor närvarande från de nordiska länderna. Ingrid skriver om hur kongressen intensivt och högljutt hyllade Stalin. *"Drygt 700*

kvinnor i den stora salen reste sig samtidigt för att markera sina applåder. Vi tre blev sittande."

Det var under detta år som Pragkuppen inträffade. Kommunisterna hade tagit över i Tjeckoslovakien och utrensningar av "opålitliga" medborgare intensifierades. En av dem var Milda Horokova, som varit i världsförbundets tjeckiska ledning. Milada var inte kommunist och anklagades för "omstörtande verksamhet". 1947 ledde hon en delegation som besökte Sverige och som då även gästade Ingrid. Hon mindes henne med värme och hur hon engagerat talade för att öst och väst måste samarbeta. Hon ansåg att det var ett måste med tanke på Europas framtid och för freden i världen. Men den övertygelsen accepterades inte av Pragkuppens män. Tvärtom. Hon blev avrättad.

Pragkuppen hade stor betydelse för att motsättningar mellan öst och väst ökade. Andra världskriget ersattes av det kalla kriget. Denna utveckling satte även spår i fredsrörelsen.

Ingrid lämnade SKV

Vid denna tidpunkt lämnade Ingrid SKV. Hon och andra som lämnat föreningen ville markera att de inte önskade samarbeta på vilka villkor som helst - framför allt handlade det om mänskliga fri- och rättigheter. *"Samtidigt ville vi markera att vi betraktade oss som representanter för alla de kvinnor i världen som ville utnyttja sin ställning som icke-militärt engagerade för att medverka i försöken att hindra ett nytt krig."* De hyste *"föga tillit till en världsfred som grundades huvudsakligen på rustningar."*

Ingrids egentliga hemvist under hela sitt vuxna liv var IKFF eller "Fred och frihet" som Ingrid sa. Samtidigt konstaterade hon att det där inte fanns den sammanhållning som kännetecknade vänsterkvinnorna. Stridigheterna började efter kriget och utmynnade i en öppen strid 1953-54. Det var resultatet av oenigheter som kom i dagen redan vid det första internationella mötet efter kriget i Luxemburg 1946. Det handlade om inställningen till Sovjetunionen och kommunismen. *"Frågan gällde om man tyd-*

ligt skulle markera avståndstagande från Sovjetblocket eller hålla inne med kritiken i hopp om att nå samförstånd. Den internationella ledningen ville gå på en linje som banade väg för förståelse mellan folken. Kritikerna tyckte att förståelsen förvandlade förbundet till något som mest liknade ett språkrör för Sovjet."

Ingrid ställde sig på den internationella ledningens sida. Kritikerna ville att den svenska sektionen skulle lämna det internationella förbundet. *"Summan av kardemumman av allt bråket blev att de som ville städa upp och kasta ut oss andra själva lämnade förbundet."* De hade inte majoriteten med sig.

I Göteborg hade man räknat med att lägga ner IKFF:s verksamhet på grund av den skada föreningen orsakats av alla strider. Men då tog den segrande gruppen över och Ingrid *"som vet föga om ekonomiska ting, utsågs att ta hand om kassan."* Ingrid skriver långt senare att *"fortfarande vet jag inte vad allt ståhejet kring oss här nämnda och andra gällde. Ingen av oss besatt egenskaper som krävs för att bli en farlig landsförrädare."*

Oroad Israelvän

Ingrid var en stark vän av Israel. Men samtidigt oroades hon av utvecklingen. För nästan trettio år sedan skrev hon: *"Men idag måste frågan ställas vad den kvinnliga värnplikten betytt för Israels utveckling mot en alltmer militariserad stat. Judarna var förr kända för sitt fredliga sinnelag. Men om alla, kvinnor som män, tidigt lär sig att den högsta nationella dygden är att ge sitt liv för staten och att döda dess fiender är kanske en sådan utveckling som den Israel genomgått oundviklig. Då finns det inom samhället inte längre kvar ett civilt tänkande och en civil sektor där man är beredd att med andra medel än de militära slå vakt om livets höghet. I det längsta har kvinnorna svarat för den traditionen."*

För mig personligen betydde Ingrid mycket som vän och mentor för mitt engagemang i politiken och fredsrörelsen.

När det sista MANLIGA yrkesmonopolet avskaffades

Varför ta 1865 som startpunkt? Jo, då bildades Sveriges första försvars-frivilliga kvinno förening, Damkommitén, som senare blev Röda Korsets kvinno förening. Fokus var på sjukvård, med inspiration från Florence Nightingale. Och varför 1989 som slutpunkt? Då får kvinnor tillträde till de sista militära yrkesbefattningar som dittills förvägrats dem, att bli stridspilot och göra ubåts-tjänst. Sveriges sista yrkesmonopol bryts. Denna intressanta avhandling skildrar hur kvinnors deltagande i militär verksamhet gradvis ökar under det dryga århundradet mellan dessa årtal.

Viktiga milstolpar

Viktiga milstolpar på vägen är första världskriget då kvinnors insatser med insamling av kläder och fältutrustning får stor betydelse. Den svenska lottarörelsen bildas 1924 och erbjuder marktjänst åt värnpliktiga under fältövningar. Man lagar ärtsoppa. Under andra världskriget vidgas lottornas arbetsuppgifter, vilket öppnar för en uppmjukning av den strikta arbetsdelningen, styrd av stereotyperna könsroller. 1970-talets jämställdhetsdebatt börjar ställa krav på könsneutral värnplikt. Politiken aktiveras, utredningar tillsätts och 1980 rycker kvinnor in för första gången. Gradvis får de tillgång till allt fler yrkesområden inom försvaret.

Inget jämställt försvar

Tilläggas bör att avskaffande av yrkesmonopolet ingalunda lett till ett jämställt försvar. Hela tiden har den manliga värnplikten bromsat en sådan utveckling. Under 2000-talet är Sveriges omställning till ett insatsförsvar med sikte på intervention utomlands, samt avskaffande av värnplikten två stora förändringar. Vad de kommer att innebära för kvinnligt deltagande i försvaret får man forska vidare om.

Det sista manliga yrkesmonopolet
Genus och militärt arbete i Sverige
1865-1989

Fia Sundevall
Förlaget Makadam

Vera Karlén

SKJUTVARNING i Göteborgs södra skärgård!

Miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen i Västra Götaland har sagt ja till utökad militär verksamhet i Göteborgs södra skärgård.

Det nya tillståndet gäller 1,325 miljoner finkalibriga skott, 11 500 grovkalibriga plus 1 725 handgranater, sprängladdningar och robotar med mera. Detta kommer att generera stora mängder bly, järn etc. i havet. Detta är en markant ökning, de senaste åren har omkring 100 000 skott om året avlossats under 25 övningsdagar.

Verksamheten får enligt Miljöprövningsdelegationens beslut bedrivas 115 dagar om året med undantag av vissa helgdagar, högsommarrens semesterperiod och veckan efter hummerpremiären. Men dessa gränser får överskridas vid stora svenska eller internationella övningar. Detta innebär:

- Begränsad användning av skärgården. Detta påverkar båttrafik, fiske, bad, etc
- Miljöpåvekan genom att människor och djur utsätts för tungmetaller
- Stress och annan inverkan pga buller detta gäller såväl människor som djur.
- Skrot i havet från ammunition.
- Färskötseln kan inte bedrivas ute på öarna.

Kommunstyrelsen i Göteborg har i en skrivelse överklagat miljöprövningsdelegationens beslut till Miljödomstolen. Kommunstyrelsen vill dock tillåta *"en dubbling eller tredubbling av antalet skott jämfört med dagens läge under maximalt 50 dagar"*. Den anser också att *"undantag ska naturligtvis medges för större övningar i enlighet med Miljöprövningsdelegationens beslut ...något som därmed tillgodoser Försvarsmaktens behov."*

Majoritet (MP, S, V) hade också ett yrkande, i vilket de ville ha kvar dagens nivå på skjutandet och vad gäller internationella övningar *"så bör de inte ske i en skärgård till en storstad med höga naturvärden och ett omfattande friluftsliv"*.

Men eftersom yrkandet inte var inlämnat i tid innan mötet gillades det inte, utan nu gäller kommunstyrelsens beslut.

Vänsterpartisterna Eva Olofsson och Hans Linde ska ta upp frågan riksdagen. MP och S ska också driva frågan.

Namninsamling startad

En namninsamling mot den utökade militära verksamheten finns på nätet: *Nej till utökad militär verksamhet i Göteborgs södra skärgård!*
<http://namninsamling.se/index.php?Forum=Forum&sida=2&fnvisa=forum&nid=5243>

Värsta vapenlobbyisterna i Sverige NIO män och EN kvinna

I rapporten "Så snurrar vapenkarusellen" från Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen listas de tio mäktigaste svenska vapenlobbyisterna. De är oftast i 50-årsåldern och uppåt. De flesta är män med miljoninkomster. De träffas säkrast i Stockholms innerstad eller Karlskoga.

Det existerande militärindustriella komplexet i Sverige handlar om gemensamma intressen mellan krigsmaterielindustrin, militären och det politiska etablissemanget. Militären är beroende av att industrin förser dem med vapen och vapenindustrin är beroende av att myndigheterna beställer deras produkter. Tillsammans bildar dessa tre en "järntriangel".

När vapenlobbyen får inflytande över försvars- och säkerhetspolitiken så leder det till att miljarder investeras och låses fast i vapensystem som inte behövs. Det handlar om män och kvinnor som arbetar inom politik, på tjänstemannanivå, på vapenföretagen och inom PR-branschen.

1. Göran Persson. Yrke: PR-konsult, styrelseproffs och fd statsminister.
2. Marcus Wallenberg. Yrke: Affärsman.
3. Jan Ture Karl Nygren. Yrke: PR-konsult och styrelseproffs.
4. Thomas Henry Tjäder. Yrke: Säkerhetspolitisk rådgivare, politiker (M) och styrelseproffs
5. Jonas Åke Hjelm. Yrke: Senior Vice president och Chief Marketing Officer på Saab, ordförande i Försvars- och Säkerhetsföretagen samt ordförande i ÖB:s samverkansråd.
6. Mia Katarina Margareta Tolgfors. Yrke: Kommunikationschef på BAE Systems i Karlskoga.
7. Anders Gustaf Florenius. Yrke: Ambassadråd, chef för svenska MoU-kontoret i Washington.
8. Toni Lars Erik Eriksson. Yrke: Kommunikationsdirektör på Försvarets Materielverk.
9. Carl Gunnar Eliasson. Yrke: Pensionerad forskare och författare.
10. Christer Åström. Yrke: Pensionär, tidigare försvarsreporter på SVT:s Rapport.

SIPRI drar en VALS

"ISAF var fortsatt det enskilt största fredsuppdraget, med 84 146 soldater, och var nästan fyra gånger större än det näst största uppdraget. Antalet soldater i ISAF översteg ensamt det totala antalet soldater i FN:s 12 fredsuppdrag. 83 089 soldater."

SIPRI:s årsbok

Att det NATO-ledda ISAF, där även svenska trupper ingår, skulle vara på fredsuppdrag i Afghanistan är förstås rena rama nyset. ISAF ockuperar landet, vilket borde stå klart för SIPRI-forskarna.

Regional fördelning av antal fredsuppdrag och personal 2009

	Antal uppdrag	Totalt antal personer
Afrika	16	85 562
Amerika	2	9 571
Asien	9	88 270
Europa	17	19 750
Mellanöstern	10	16 125
Totalt	54	219 278

Antalet personer som deltog i uppdragen uppgick i slutet av 2009 till 219 278 personer, en ökning med 16 % från 2008. Av deltagande personal var 89 % soldater och 11 % civil personal.

UNIFEM ombildat till UN Women

Den 2 juli tog FN:s generalförsamling det historiska beslutet att skapa UN Women, FN:s enhet för kvinnors jämställdhet. Ordförande är Michelle Bachelet, tidigare president i Chile.

Genom beslutet slås fyra FN-organ samman till ett. Den största, UNIFEM, känner vi bäst till. De andra tre är mindre kända: DAW, Division for the Advancement of Women (Divisionen för Främjande av

Kvinnors Rättigheter), INSTRAW – International Research and Training Institute for Women (Internationella Forsknings och Utbildnings Institutet för Kvinnor) och OSAGI, Office of the Special Adviser for Gender Issues (Byrå för den särskilda Rådgivaren i Jämställdhetsfrågor). Sammanslagningsprocessen har gått under namnet GEAR – Gender Equality Architecture Reform (jämställdhetsstruktur-reformen). Den nya organisationen trädde i kraft i januari i år. Den kommer

att arbeta både normativt och operativt, som det heter. Man kommer att löpande utvärdera att FN-systemet lever upp till sina åtaganden när det gäller kvinnors rättigheter.

FN måste nu se till att UN Women har en stabil och förutsebar ekonomi. I ett tal nyligen där FN:s nuvarande generalsekreterare Ban Ki-Moon drog upp riklinjerna för FN:s arbete den närmaste framtiden nämnde han inte ens det nya organet med sin livsviktiga uppgift att stärka kvinnors ställning i världen.

Stora utmaningar väntar UN Women

Trots att de odlar 70 procent av världens mat och utför 60 procent av allt arbete så är kvinnor mottagare av endast 10 procent av världens inkomster globalt sett. Frågan är om UN Women blir det organ som på allvar kan börja bekämpa orättvisorna.

I februari presenterade Michelle Bachelet en handlingsplan för UN Women. Hon

underströk att det nu är hög tid att aktivt börja arbeta för att förbättra kvinnors ställning i världen.

– Det är inte acceptabelt att 75 procent av kvinnorna utsätts för sexuella övergrepp under sin levnadstid, eller att endast 19 av FN:s 192 medlemsstater har kvinnliga statschefer, sa Bachelet.

I sin beskrivning av arbetet

som väntar betonade Bachelet de frågor som UN Women kommer att lägga särskilt stor vikt vid – däribland att bekämpa våldet mot kvinnor, att stärka kvinnors ställning politiskt och ekonomiskt samt att arbeta för att jämställdhet blir en prioriterad fråga i såväl internationella som nationella budgetplaneringar.

Samarbetet mellan NATO och FN fortsätter

Ur NATOs nya strategiska koncept antaget vid toppmötet i Lissabon 19-20 november 2010 står följande under rubriken Partnerskap:

Samarbetet mellan NATO och FN fortsätter att utgöra ett betydande bidrag till säkerhet

vid operationer i hela världen. Alliansen har för avsikt att fördjupa den politiska dialogen och det praktiska samarbetet med FN, vilket uttalades i FN/NATO-deklarationen, undertecknad 2008. Detta ska ske genom följande:

- ökat samarbete mellan de två högkvarteren
- fler återkommande politiska konsultationer
- ökat praktiskt samarbete vid lösningar av kriser där båda organisationerna är inblandade.

Kvinnorna dominerade WSF i Dakar

Lennart Kjörling

Artikeln har varit publicerad i tidningen Flamman.

För första gången genomförs World Social Forum i ett fransktalande land och för andra gången i Afrika.

Förväntningarna på forumet är inte lika stora som förut, men fortfarande har det en funktion genom att föra samman aktivister och rörelser.

Går man längs forumets huvudgata i Dakars universitet möter man först till höger bonderörelsens tält, sedan kommer boenderörelsens tält och sist kvinnornas. Mellan färgstarka senegalesiska kvinnor som säljer sina hantverksprodukter finns här den aktivistiska axeln för hela forumet, egentligen hela dess berättigande.

Via Campesina och Via Urbana

Via Campesina heter det globala nätverk för småjordbrukare som länge varit den viktigaste kraften i den globala rättviserörelsen. Via Campesina har ofta varit kritisk till forumen, menat att det varit för mycket snack och för lite konkret handling. Nätverket som byggdes först i Latinamerika och Asien börjar nu grena ut sig också i Afrika och här i Västafrika finns sedan nyligen ett regionalt centrum. Det är därför en handling som ser ut som en tanke att forumet genomförs här.

Det skapar ytterligare dynamik åt det framväxande motståndet mot landgrabbing, bioenergi på jordbruksmark och Europeiska Unionens försök att stärka sitt grepp över matproduktionen.

– Mitt i denna organisatoriska katastrof som forumet är, tycker vi i alla fall att vi har fått mycket gjort, säger Cesare Ottolini. Vi träffar nya organisationer och människor och vårt nätverk bara växer.

Han sitter i nästa tält och talar med en lokal aktivist. Cesare är hjärnan bakom det som många hoppas kommer att bli nästa viktiga sociala rörelse, den som organiserar de fattiga i världens städer. Via Urbana är det namn de tänker sig och de har börjat med att organisera dem som hotas att bli vräkt från sina bostäder. Det gäller att försvara den öppna staden till för alla mot privatisering och segregering. Det finns redan organisationer från 15 länder bakom plattformen.

Manifestation för rätten till mat

En mindre sandstorm drar fram på huvudstråket, men den hindrar inte en grupp kvinnor som genomför en manifestation för rätten till mat. Senegal är ett muslimskt land, men

Kvinnorna dominerade forumet i Dakar. Ett övergripande tema var våldet mot kvinnorna i Afrika.

kvinnorna är verkligen inte tillbakadragna. De närmast dominerar forumet och i nästa tält är det smockfullt och här hörs de intensivaste debatterna. Ett av forumets övergripande teman är våldet mot kvinnorna i Afrika.

Fackföreningsrörelsen syns inte lika mycket. Det är främst franska CGT som syns och de använder forumet för att knyta kontakter med andra fack, främst i det fransktalande Afrika. Diagne Roland kommer från Senegal men arbetar nu som lärare i Frankrike och är aktiv i CGT.

– Jag stöttar också aktivt det kollektiv av papperslösa som finns i Frankrike och som genomfört flera spektakulära aktioner. Här har jag möjlighet att tala med afrikanska fackledare så att vi kan fördjupa vårt samarbete.

Lika förtjust är man inom det senegalesiska facket, man ser forumet som en kraftfull injektion till det egna arbetet. Den förtjusningen delar man med olika aktivister i Dakar som tagit emot forumet med öppna armar.

När World Social Forum genomfördes i Brasilien i början av 00-talet kom det att påverka

debatten runt hela klotet. Den nyliberala hegemonin som till dess varit total skakades i grunden och många hoppades att detta skulle påverka hela världsordningen. De sociala rörelserna har velat politisera forumen mer, medan de mer etablerade organisationer som inte har en rörelsebas och betecknas som NGOs håller tillbaka.

Västafrika och Senegal entusiastiska

De första forumen samlade 100 000 deltagare och många svenskar, nu finns här betydligt färre och bara en handfull svenskar. Men i Senegal och hela Västafrika är man desto mer entusiastisk, hela Dakar tar forumet i sin famn.

Lamin Sadyhanm är en ung aktivistkille från Gambia som sprudlar över av entusiasm.

– Jag har lärt mig så fantastiskt mycket här. Forumet är mycket viktigt för ungdomarna, vi ungdomar är mer än 60 procent av jordens befolkning och det är vi som skall bestämma.

Under forumet pågår revolutionen i Egypten och deltagarna följer den som en fotbollsmatch,

alla rykten om Mubaraks avgång möts av jubel. Trots närheten till Tunisien och Egypten kan det dock knappast sägas råda en revolutionär stämning på forumet. De NGOs som dominerar forumet med sina små tält är mycket upptagna av sina egna aktiviteter och problemställningar. För dem är detta en mötesplats, kanske till och med en marknadsplats.

Yu na mar! – We are fed up!

Omvärlden gör sig visserligen påmind då och då. Det tält som aktivister från Västsahara uppfört attackeras flera gånger av marockaner som har förbindelser med Marockos ambassad.

En enda gång bränner det till rejält så att san-

den ryker. Det är när en grupp ungdomar går runt och ropar: Ya na mar, vilket betyder ungefär: We are fed up. Precis samma slagord har ropats runt hela Nordafrika.

– De tillhör hip-hop rörelsen här, säger Daha Sow som studerar marknadsföring och stämmer in i slagorden. De protesterar mot arbetslöshet, förtryck och korruption

För ett ögonblick handlar forumet inte bara om teoretiska frågeställningar utan brinnande verklighet, men snart återgår allt till det vanliga. Det betyder inte att forumet är meningslöst, det är en viktig mötesplats. Men det är på torgen i Nordafrika som de stora förändringarna äger rum.

8 mars kalendarium

Göteborg

Debatt. Kvinnors arbete. Samma värde, samma rättigheter? 2 mars kl 19.00, Restaurang Trappan, Folkets Hus

Arr: 8 mars-kommittén i Göteborg i samarbete med ABE.

Den 4 februari är det banderolltillverkning på Kvinnofolkshögskolan.

8 mars kl 18.00 Demonstration.

Samling: Gustav Adolfs torg.

Feminism utan gränser. Kvinnors arbete. Samma värde och rättigheter?

Arr: 8 mars-kommittén i Göteborg

Festival för systerskap, Karlstad

8-13 mars

ffsysterskap.wordpress.com

Lund

Lördag 5 mars. HSB-lokalen Trollebergsv 9

Kl 15 – 17.30 Anföranden, bilder, diskussion, musik och fika.

Kl 18 – 22.00 Mångkulturellt knytkalas med musik, dans, kulturinslag.

Kampen för kvinnors rättigheter fortsätter i Indien, Afghanistan och Sverige

Arrangörer: SKV, Irakiska Kvinnoföreningen i Skåne, Svalorna Indien Bangladesh, Svalorna Latinamerika, ABE, Kvinnojouren i Lund m fl

Systerskap Örebro

12-13 mars. Jämställdhet och feminism främst på Kulturhuset www.husetorebro.se

Stockholm

Vi hedrar kampen för jämlikhet och de mänskliga rättigheterna för kvinnor i hela världen.

8 mars kl 12.00 – 14.00 på Sergels Torg

www.pelafadime.se , www.kvinnorforfred.se

Stockholm. Demonstrera för feminism, mot rasism på internationella kvinnodagen!

Samling: Södermalms torg kl 18.00

Feministisk körsång och tal.

Avgång mot Medborgarplatsen kl 18.30

Tal och musik

Arr: 8 mars kommittén

Stockholm Kubas kvinnor går i täten. Filmvisning på Latinamerikanskt Kulturkafé, kl 19.00, Drottninggatan 91. Dokumentär om 50 års framgångsrik kamp för frigörelse och fortsatt kamp mot ihärdiga tankemönster. Filmen är engelsktextad. Efter filmen diskussion med kubansk kvinnoforskare.

arr: Svensk-Kubanska Föreningen

Växjö

Kl 17.30 Samling: Speakers' corner med appelltal. Fackeltåg till IOGT. 20.00 Avslutning.

Barnvagnsmarschen Speakers Corner kl 15.30. Kl 16.00 börjar vagnarna rulla.

Obs! Fler 8 mars arrangemang finns på VM-kalendariet www.vimanskor.se

1000 kvinnor dör varje dag runt om i världen pga osäkra aborter och bristande mödravård. För att stödja kampen mot mödradödlighet genomfördes världens största barnvagnsmarsch i Stockholm förra året.

Därför marscherar vi i år igen, den här gången över hela landet. Alla marscher går av stapeln på internationella kvinnodagen 8 mars. Välkommen, med eller utan barnvagn.

www.uniteforwomen.se

Hundraårsdagen av kvinnodagen i San Salvador 2010

Efter 100 år av kamp, fortsätter vi kvinnor att bygga vårt samhälle och kämpa för våra rättigheter.

Clara Zetkin hedrades som initiativtagare till internationella kvinnodagen. Lucy Stone, en förkämpe för kvinnans rättigheter under 1800-talet.

**Text och foto
Margareta Nordh**

Utan kvinnornas politiska medverkan, går inte utvecklingen framåt.

Med kvinnan i hemmet, går demokratin bakåt.

Hundra år av kamp för jämställdhet, 8 mars. Internationella kvinnodagen. Jag stödjer lagen om VERKLIG JÄMSTÄLLDHET för kvinnorna.

Det var en fantastisk upplevelse att tillsammans med IMU gå genom San Salvadors gator med tusentals glada och starka kvinnor för att fira kvinnodagen. Vi hade gott sällskap av hundratals kvinnogrupper, som rest in till huvudstaden. Dessutom tusentals kvinnor från alla samhällsklasser, unga och gamla, som spontant gick med i tåget.

IMU är den kvinnoorganisation, som SKV samarbetat med för ett par år sedan med attitydfrågor mot könsrelaterat våld i högstadieskolor. Ett lyckat projekt, som fick långt

mer påverkan av lagen än vi kunnat drömma om. Konkret innebar det att tillämpningen av lagen skärptes så att sexuella övergrepp mot kvinnliga elever begångna av lärare (inget vi hade räknat med) resulterade i fängelsestraff. Tidigare var det flickorna som fick sluta skolan.

Nu står vi i begrepp att påbörja ett nytt projekt tillsammans med IMU. SKV har precis fått beviljat Sida-pengar till "Fortbildning av unga kvinnor avseende sexuella och reproduktiva rättigheter i El Salvador" (196 000 kr).

IMU:s påverkansarbete av kvinnor på landsbygden. Till vänster en medarbetare från IMU.

Umeå Feministfestival 11-13 mars

För tionde gången med föreläsningar, diskussioner, workshops, show och spex!!

Välkomna alla transpersoner, barn och kvinnor! Klossen vid Ålidhems centrum.

Mer info på www.umeafeministfestival.se

arr: Femistiska nätverket Aniara i samarbete med Studieförbundet.

Feministiskt forum Stockholm

Den 7 maj arrangeras Feministiskt forum för sjätte gången i ABF-huset, i år under parollen "Världens mest jämställda land". Spännande seminarier, viktiga workshops och feminister som vi inte kan leva utan. Efter en dag fylld med feministisk debatt, möten och kunskapsutbyte upprepar och bjuder in till efterfest på klubben Hökvarteret.

Mer info: www.feministisktforumsthlm.se

Frågor: femiforum@gmail.com.

Nej till krig - Nej till Nato

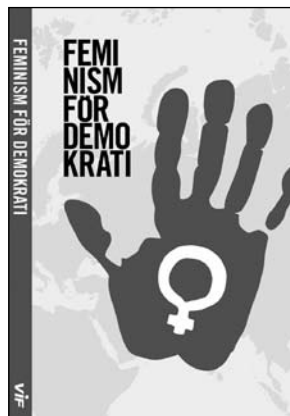
Nätverket "No to War – No to NATO" har sitt årsmöte i Dublin den 15-17 April.

På agendan finns bl a möte med internationella Afghanistan Network – 10 år har gått sedan invasionen av Afghanistan.

Även feministiska aspekter av militarisering kommer upp på dagordningen liksom förberedelser inför NATO-toppmötet 2012.

Ta tillfället i akt och åk till Dublin och delta i denna viktiga konferens!

Fullständigt program, info om boende mm finns på: <http://www.no-to-nato.org>

Kvinnorna finns med i kampen runt om i världen. Vi har sett det i Latinamerika, nu i Egypten och Tunisien.

I "Feminism för demokrati" talar ledande kvinnoaktivister från 16 länder Latinamerika, Afrika och Asien om kvinnokampen som en oundgänglig del av den antiimperialistiska kampen för fred och frihet, och vice versa.

Beställ från www.redplanet.se 69 kronor plus frakt.

Lämna himlen i fred!

Den 17-19 juni genomför Global Network Against Weapons & Nuclear Power In Space en stor konferens i Massachusetts, USA.

Varje år samlas nätverket för att utbyta information, utveckla nya strategier gentemot Pentagon- och rymdindustrins planer för en militarisering av rymden. Agneta Norberg ska tala om installationerna i Norden.

Läs mer på: <http://www.space4peace.org>

**Missa inte viktiga möten, seminarier, demonstrationer mm.
Kolla in VM-kalendariet: www.vimanskor.se**

Svenska Kvinnors Vänsterförbund (SKV)

Ur SKVs plattform:

SKV verkar för fred, mot krig och imperialism

” Världen militariseras allt mer. Antalet militärbaser utökas och kärnvapentechnologin sprids till allt fler länder. Detta gör världen osäker och framtiden hotfull. Rymden används redan i stor utsträckning inom modern krigföring. SKV:s vision är en allmän och total avrustning.

Sverige bidrar till denna utveckling med sin rymdexpertis, sin vapenexport och numera export av soldater till oroshärdar. SKV kräver omedelbart förbud mot kärnvapen, bakteriologiska och kemiska vapen. Alla lager skall förstöras. Lissabonfördraget, EU:s nya konstitution, påbjuder upprustning i alla medlemsländer och förberedelser till en gemensam krigsmakt. Vi är därför emot detta fördrag, liksom pågående smyganslutningen till NATO.

Säkerhetspolitik måste bygga på civil samverkan istället för militärt hot.

SKV arbetar särskilt för solidaritet med kvinnor och barn som drabbas av krig. Vi stöder besluten i FNs säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Här betonas kvinnors medverkan i konfliktförebyggande arbete och konfliktlösning. De erfarenheter kvinnor har genom sitt ansvar för daglig överlevnad är oumbärliga i arbetet med att finna hållbara lösningar på dagens konflikter.

Svenska Kvinnors Vänsterförbund är ett partipolitiskt obundet kvinnoförbund med hjärtat till vänster.

SKV verkar för:

- jämlikhet mellan kvinnor och män, byggd på lika rättigheter och skyldigheter i privatliv, yrkesliv och samhälle.
- fred och fredlig konfliktlösning och vill motverka alla former av våld, förtryck, krig och krigshandlingar.
- alla människors lika värde och vill motverka kommersiell exploatering som trafficking och slavarbete.
- ett resursbevarande samhälle, baserat på människors grundläggande behov och sambanden i naturen.
- solidaritet mellan folkgrupper, regioner och nationer.

Bli Medlem i SKV!

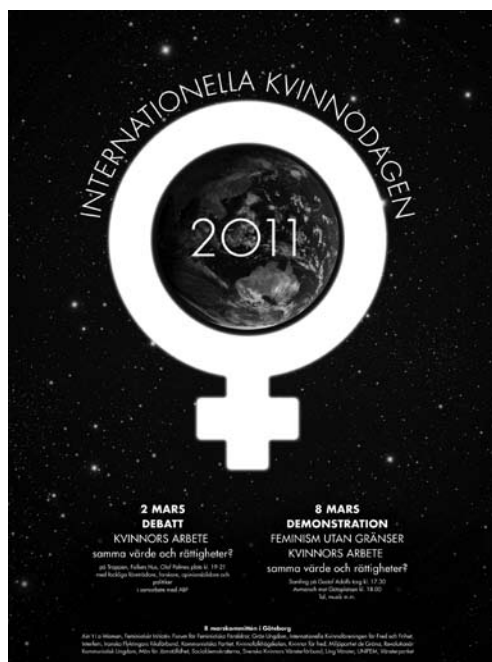
Medlemsavgift: valfritt 50 – 500 kr/år Pg 50 50 95 - 0

Svenska Kvinnors Vänsterförbund
Pölgatan 5, 414 60 Göteborg
Tel: 031 - 14 40 28
skvgoteborg@telia.com
www.vimanskor.se

Vi Kvinnor/Vi Män 1947 - 2009

Alla Vi Kvinnor/Vi Män finns som PDF-filer på hemsidan www.vimanskor.se. SKV har också gett ut en DVD med PDF-filerna. På den finns historikern Irene Anderssons text "En bakgrund och introduktion till Svenska Kvinnor Vänsterförbunds tidning", en Litteratur- och arkivlista. DVDn kostar 100 kronor (inkl frakt). Beställ genom SKV Göteborg.

Ett marsljus så starkt...

I ord och ton belyses Sara Lidmans författarskap. Dess förankring i sin takt och dess blick på världen. Detta förmedlas av professor emerita Birgitta Holm, Duon "Norrländ" med Johan Norberg och Jonas Knutsson samt skådespelaren Inga Landgré.

Sara Lidman (1923-2004), född i Missenträsk, är en av 1900-talets stora språkkonstnärer. Hennes bana kan beskrivas som: från byn, ut i världen, tillbaka till byn. Med debuten Tjärdalen (1953) satte hon Ecksträsk, en by i Västerbottens inland, på kartan. Hjortronlandet (1955), Regnspiran (1958) och Bära mistel (1960) rör sig i samma miljöer, därefter vände hon sig mot Afrika med romaner från en period av apartheid och kolonial frigörelse. Vietnamkriget innebar tio år av studier, resor, agitation och en rad artiklar och böcker. Hemvändandet skedde med det jubandiga Jernbaneeposet (1977-1999), ett krön i svensk litteratur. Ingen författare har som hon under 1900-talet varit på en gång språkrör och språkkonstnär.

Söndag 20 mars kl 15-16.30
Ordenshuset (bredvid
Högloftet och Nyloftet) på
Skansen.
Gratis - dock entréavgift
till Skansen

Arr. Sara Lidman-sällskapet i samarbete med
ABF-Stockholm

Bild: Ulla Monton

